

Motiivi

3 • 2019 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

UUPUNUT TYÖSSÄ
Kun työnantaja ei tue

POJAT JA SYRJÄYTYMINEN
Huoli numero yksi

LUE MYÖS

Onnistuiko
koulutus-
reformi?

JHL:n
verkkokurssi
täyttää
aktiivisuusehdon

Alltid
redo
att hjälpa

RONI BACK

TUBEN
TÄHTI

Hei, meillä on nimeään parempi **Peruskasko.**

***Peruskasko
nyt verkosta**

-30%

**Ammattiliiton
jäsenenä saat lisäksi
jatkuvan liittoalennuk-
sen sekä kasvavan
omistaja-
asiakasalennuksen.**

Me olemme turvasi tien päällä – joka ikisellä kilometrillä. Liikennevakuutuksen lisäksi löydät meiltä kattavat kaskot autollesi. Peruskasko on hyvä vaihtoehto, kun haluat turvata autosi isoilta vahingoilta, mutta et tarvitse esimerkiksi lunastusetua tai bonusturvaa.

Voit valita myös kattavan Liittokaskon – parempaa saat hakea. Liittokasko sisältää muun muassa pysäköintiturvan, lunastusedun, bonusturvan sekä laajan sijaisautoedun.

Kurvaa osoitteeseen turva.fi/jhl ja päivitä kaskovakuutus ajan tasalle.

* Verkosta nyt -30 % ensimmäiseksi vuodeksi. Ammattiliiton jäsenenä saat lisäksi jatkuvan 10 % liittoalennuksen sekä vuosien myötä kasvavan omistaja-asiakasalennuksen 5-10%. Alennusta kertyy siis ensimmäiselle vuodelle pilkulleen vähintään 40,15%. Toimi heti, sillä Peruskaskon ensimmäisen vuoden alennus on voimassa viimeistään 31.5.2019 alkaviin yksityisasiakkaan uusiin henkilö- ja pakettiauton vakuutuksiin.

VAIN VERKOSSA
motiivilehti.fi

Turvan takaaja

Toni Korlee tutkii
sinunkin matkatavarasi.

Kiky oli turha

Hyvä johtaminen toisi
saman tuloksen.

Alustatalous haastaa

Mistä tukea itsensä
työllistävälle?

*– Ihmisen kyky
toipua rankoista
kokemuksista on työn
palkitsevin puoli.*

PÅ SVENSKA

26

Lilian Nyholm-Hannus
vill göra skillnad.

45

Sången och
gemenskapen är det
bästa med körer.

48

Både tillbud och
olyckor bör anmälas.

8

Hans Lundström
ohjaa päihde-
muistisairaita
hyvään vanhuuteen.

SISÄLTÖ

6

Ulosottoja on enemmän kuin koskaan.

18

Aktiivisuusehto täyttyy JHL:n verkkokurssilla.

20

Raision luottopuutarhuri rakastaa käsitöitä.

22

Kun Satu Kultanen uupui, päiväkirja auttoi.

26

Akutvårdaren Lilian Nyholm-Hannus lyckas rädda allt fler.

28

Roni Back herättää faneissaan hysteriaa.

34

Eduskuntavaalit ovat takana, EU-vaalit edessä.

47

He ovat uuden eduskunnan JHL:läiset.

48

Fel ord i olycksfallsanmälan kan leda till uteblivna ersättningar.

PALSTAT

25 Raati

34 Haloo

36 Minä numeroina

47 Kysy ihmeessä

50 Kolumni

KOLME JUTTUA KOULUTUKSESTA:

HARJOITTELIJOIDEN ÄITI

Lähihoitaja Tanja Heikurinen ohjaa opiskelijoita työelämässä. Osalle pitää opastaa kaikki pukeutumisesta lähtien. **Sivu 14**

TULEVAISUUDEN TOIVO

Jonna Harjun opiskelijahallariin on kertynyt merkkejä. Hän opiskelee sosionomiksi, jotta voisi auttaa rikkinäisiä nuoria. **Sivu 36**

POJAT SIVURAITTEELLA

Parikymppinen Semetey Miyzamov löysi koulusta uuden suunnan. Liian moni muu nuori mies ei ole yhtä onnekas. **Sivu 38**

Jatkuva oppiminen parantaa työllisyyttä

SUOMALAISESSA TYÖELÄMÄSSÄ on huutava pula osaajista. Olen kevään aikana vieraillut useilla työpaikoilla, ja työnantajien viesti on ollut selvä: työpaikkoja riittää mutta tulijoita ei.

Nämä työnantajat ovat kehittäneet ongelmaan ratkaisun - omat koulutuspolut, jotka toteutetaan oppisopimuskoulutuksina. Malli on nerokas. Ihminen saadaan nopeasti palkkatyöhön esimerkiksi sairaalaan samalla, kun hän suorittaa laitoshuoltajan tutkintoa. Työn rinnalla opiskelevalle opintopolkumallissa on sekini etu, ettei hänelle kerry opintovelkaa. Näyttötutkinnot ovat tämän päivän parasta aikuiskoulutusta.

Uusi varhaiskasvatuslaki uhkaa jättää noin 6 000 lastenhoitajaa työttömäksi. JHL on määrätietoisesti lähtenyt neuvottelemaan yliopistojen ja työnantajan kanssa lastenhoitajien koulutuspolusta, joka tähtää aina lastentarhanopettajaksi asti. JHL:n mallissa lastenhoitajat voivat opiskella työnsä ohella ilman, että heille tulee palkanmenetyksiä. Lastenhoitaja voi myös hoitaa opintonsa niin, ettei se ole päivähoidon vahvuudesta pois.

Lisäksi haluamme koulutuspolkumallissa kehittää hyväksilukemista. Yliopisto-opinnoissakin luetaan hyväksi ammatillisen opinnoista suorituksia, mutta myös ammatillinen kokemus tulisi voida hyväksilukea.

Työelämän tueksi pitää siis vahvistaa oppisopimuskoulutusta ja työssäoppimista. Nämä tukevat ammattilaisten jatkuvaa kehittymistä alallaan. Työssäoppimisen malli edellyttää, että työpaikkaohjaajia koulutetaan ja palkkausta sekä tehtävänkuvia kehitetään. Siten ammatillisista tutkinnoista saadaan laadukkaita.

Tämän päivän työelämässä osaajista on pidettävä kiinni. Jatkuvan oppimisen mallilla työntekijät pysyvät parhaiten työmarkkinoiden käytössä. Alan vaihtajat ja irtisanomisuhan alla olevat pidetään parhaiten työmarkkinoilla niin, että heille perustetaan avoimia ammattioipistoja. Epäkohta on, että ammatillisen koulutuksen opintoja ei voi suorittaa yksittäisinä kursseina tai työpaikoilla, avoimen yliopiston tai ammattikorkean tapaan.

Työntekijäiden ja työnantajien on syytä lyödä hynttyyt yhteen ja lähteä yhdessä kehittämään laadukkaita jatkuvan oppimisen malleja. Yhteistyön tulos on vahva työllisyys, tuottavuus ja osaavat ammattilaiset.

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

PÄ
SVENSKA
motiivilehti.fi

200
tuhatta
jäsentä

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtausalan ammattilaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammattilaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammattilaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammattilaiset
- Turvallisuuden ammattilaiset

Seuraava
lehti
ilmestyy
5.6.

Motiivi

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motiivi-lehti@jhl.fi / motiivilehti.fi / Julkaisija Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Päätoimittaja Heidi Hänninen / Toimitussihteeri Samuli Launonen / Tuotanto-AD Kati Ahonen / Toimittajat Saija Heinonen, Ulla Puustinen ja Hellevi Raita / Taitto ja taitto Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakauslehtien Liiton jäsen / JHL:n yhdistystysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma / Medimyynti Saarsalo Oy, lauri.anttila@saarsalo.fi, 040 132 7552 tai mikko.salmensuu@saarsalo.fi, 044 777 5112 / LT2017, 196 025 / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkköjulkaisu) / Paino Forssa Print / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Motiivi painetaan suomalaisella paperilla.

VASTUULLISTA
JOURNALISMIA

Kaksivuorotyö uuvutti palomiehet

YLITYÖT TAPISSA. Keski-Suomen pelastuslaitoksella siirryttiin työnantajan yksipuolisella päätöksellä kaksivuorotyöhön toukokuussa 2017. Muutos koskee kolmea ympärivuorokautisesti miehitettyä Jyväskylän asemaa sekä Äänekosken asemaa.

Kahteen vuoroon siirtyminen on lisännyt henkilöstön kuormitusta ja uupumista. Numerot puhuvat puolestaan: Sairauslomat ovat lisääntyneet 23 prosentilla, työtapaturmat 70:llä ja valmiuteen liittyvien ylityötuntien määrä peräti 216 prosentilla.

Myös työterveyshuollon tekemän psykofyysistä kuormitusta mittaavan testin tulos oli järkytys. Palomies-pelastajien terveydellinen riski on ykkösestä viitoseen ulottuvalla asteikolla selvästi punaisella, eli neljä.

- Jos olisimme yksityisellä, laitettaisiin tehdas kiinni. Pelastuslaitosta ei voi sulkea, sanoo JHL-palomiesyhdistyksen sihteeri **Timo Rämö**.

Aiemmin Keski-Suomessa oli käytössä 24 tunnin työvuoro, jota seurasi 72 tunnin vapaa. Malli on käytössä 20 pelastuslaitoksella, vain Etelä-Savossa ja Keski-Suomessa on yhdeksän tunnin päivävuo- ja 15 tunnin yövuoro.

- Kaksivuoromallissa ongelmana on palautuminen. Päivisin ei saada nukuttua ja porukka tulee väsyneenä töihin, selittää Rämö.

Keski-Suomen pelastuslaitoksen henkilökunta on vaatinut paluuta perinteiseen 24 tunnin työvuoroon. Neuvottelut ovat edelleen kesken.

KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOS työllistää noin 200 palomies-pelastajaa ja ensihoitajaa.

Palkansaajien järjestäytymisaste laski alle 60 prosentin. Hui kamalaa!

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

EU hyväksyi isyyslomat

Euroopan unionin parlamentti on hyväksynyt isyysvapaita ja ei-siirrettäviä vanhempainvapaita koskevan direktiivin. Se takaa vähintään kymmenen päivää palkallista isyysvapaata kaikkialla EU:ssa sekä kaksi kulkautta vanhempainvapaata, jota ei voi siirtää toiselle vanhemmalle.

Monissa JHL:n neuvottelemisissa sopimuksissa palkallisen isyysvapaan kestoksi on sovittu 10-12 päivää. Rautatiealan tessissä palkka maksetaan vain kolmelta ensimmäiseltä isyysrahakauden työpäivältä ja yksityisen sosiaalialan tessissä kuudelta.

Kun direktiivi on otettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, pidentyy näiden alojen isyysloman palkallinen kausi. Aikaa lakimuutoksen tekemiseen on kolme vuotta.

Ulosotosta kertyi ennätyspotti

Maksuhäiriömerkinnän saaneiden määrä kasvoi viime vuonna 8 000:lla. Maksuhäiriöisiä oli vuoden lopussa 382 000.

Myös ulosoton asiakasmäärät kasvoivat. Ulosoton kohteeksi joutui viime vuonna yli 577 000 kansalaista.

Kolmannes ulosottoon päätyneistä veloista oli julkisoikeudellisia saatavia, esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja (320 000) ja päivähoitomaksuja (36 000). Seuraavaksi eniten oli erääntyneitä pankki- ja kulutusluottoja ja maksamattomia laskuja, sitten maksamattomia veroja, sakkoja ja elatusapuja.

Yli 40 prosentilla velallisista ulosottovelka jäi alle tuhannen euron.

577 013

Ulosotossa oli viime vuonna yli 577 000 eri velallista.

2,4 %

Vireille pantujen asioiden määrä lisääntyi 2,4 prosenttia.

1,1 mrd euroa

Ulosotosta kertyi ennätyspotti, yhteensä 1,1 miljardia euroa.

Murtuuko Kevan monopoli?

Kuntien työeläkevakuuttaja Keva aiotaan yhdistää yksityiseen työeläkejärjestelmään. Yhdistäminen sisältyy loppuraporttiin, jonka sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä jätti helmikuussa.

Eläkejärjestelmien yhdistämisellä tavoitellaan riskien tasaisempaa jakautumista. Samalla se tarkoittaisi Kevan monopolin murtumista ja kuntasektorin eläkkeiden avaamista kilpailulle.

Kuntasektorin työntekijöiden eläkkeet siirtyisivät uuteen eläkelaitokseen, joka noudattaa yksityisen työeläkejärjestelmän lainsäädäntöä. Osa vanhoista, muita edullisemmilla ehdoilla kertyneistä eläkkeistä jäisi edelleen julki-Kevan vastuulle.

Työryhmän esityksen mukaan Kevan kahtiajako ja eläkejärjestelmien yhdistäminen tapahtuisi vuonna 2027. Asia vaatii paljon lisäselvityksiä ja -valmistelua sekä poliittisen päätöksen.

Keva huolehtii nykyisin yli puolen miljoonan suomalaisen, myös JHL:n työssä ja eläkkeellä olevien jäsenten, eläketurvasta. Sen eläkesijoitusten arvo on yli 50 miljardia euroa.

Sairauseläkkeet kasvussa

Työkyvyttömyyseläkkeelle jäi viime vuonna 1300 ihmistä enemmän kuin vuonna 2017. Eniten kasvoivat mielenterveyssyistä, erityisesti masennuksen takia, myönnetty sairauseläkkeet.

Vuodesta 2008 lähtien työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien määrä on pienentynyt. Viime vuosi merkitsi käännettä huonompaan.

Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneitä oli vuonna 2018 noin 20 000, mikä on kahdeksan prosenttia enemmän kuin vuonna 2017. Joka kolmannelle heistä myönnettiin osatyökyvyttömyyseläke.

Lähes puolet kasvusta selittyi mielenterveyden häiriöiden perusteella myönnettyjen eläkkeiden lisääntymisestä, 21 prosenttia tuki- ja liikuntaelin-sairauksien lisääntymisestä ja loput muiden syiden perusteella myönnettyistä sairauseläkkeistä.

Eläketurvakeskuksen mukaan viime vuoden alusta voimaan tullut aktiivimalli on saattanut lisätä työkyvyttömyyshakemusten määrää. Aktiivisuus-edellytys ei koske työnhakijaa, joka on hakenut työkyvyttömyyseläkettä ja odottaa siihen vastausta.

2 X ASIA

Lisää hoiva-avustajia

Yksityinen hoivaketju Esperri Care käynnistää jo tänä keväänä oppisopimus-koulutuksen, jonka tavoitteena on kouluttaa hoiva-avustajia. Ensimmäinen koulutus toteutetaan pääkaupunkiseudulla yhdessä koulutuskuntayhtymä Omnian kanssa toukokuussa. Hoiva-avustajat työskentelevät ketjun vanhus-, vammais- ja mielenterveysyksiköissä avustavissa tehtävissä. He eivät osallistu lääkehoitoon. Esperri Care sitoutuu työllistämään kaikki koulutuksen hyväksytysti suorittaneet.

Budjetissa rahaa valvontaan

Valtion tämän kevään lisätalousarviossa on varattu 720 000 euron määräraha vanhusten ja vammaisten palvelujen ohjaukseen ja valvontaan. Raha on tarkoitettu käyttäen 12 henkilön palkkaamiseen aluehallintovirastoihin ja Valviiraan. Valvonnan tehostamisella pyritään kitkemään laiminlyöntejä ja puutteita, joita on tullut ilmi etenkin yksityisissä hoivayrityksissä.

Alan Menken - Glenn Slater - Cheri ja Bill Steinkellner

NUNNIA JA KONNIA

Taivaallisen hauska musikaali

ENSI-ILTA 4.9.2019

Ryhmämyynti (03) 752 6000 / Lippumyymälä 0600 30 5757 (1,53 €/min+pvm) / Väliaikatarjoilut (03) 782 6474 / www.lahdenkaupunginteatteri.fi - www.lippu.fi

LAHDEN
KAUPUNGINTEATTERI

Tommi Kinnunen

NELJÄNTIENRISTEYS

Jokainen sukupolvi on uusi alku

ENSI-ILTA 9.10.2019

Florian Zeller

ISÄ

Lämmin ja koskettava näytelmä kaiken katoavaisuudesta

ENSI-ILTA 2.10.2019

Sosiaalityön kovassa ytimessä

Päihdemuistisairaiden A-klinikkakodissa ei hyysätä asiakkaita, vaan eletään yhdessä arkea. Tukena ovat JHL:läiset ohjaajat Teemu Lavikkala ja Hans Lundström.

teksti Ulla Puustinen kuvat Vesa-Matti Väärä

JAKSAA, JAKSAA! Käsipainot ovat tuttu kuntoiluväline Sirpa Rontulle, joka on asunut A-klinikkakodissa viisi vuotta. Ohjaaja Teemu Lavikkala kannustaa vieressä.

VÄLILLÄ KONEELLA. Asiakastyön lisäksi Teemu Lavikkalan (vas.) ja Hans Lundströmin työhön kuuluu raportointia sekä kirjoitus- ja tietokonehommia.

Maaliskuinen aamu valkenee hitaasti Salon A-klinikkakodissa. Asukkaat kokoontuvat omaan tahtiinsa aamupalalle - tarjolla on normikattaus puuroa, leipää ja hedelmiä.

Täällä ollaan sosiaalityön kovassa ytimessä. Asukkaat ovat sosiaali- ja terveyspalveluiden monikäyttäjiä, todellisia heviuseriä. Monilla on alkoholidementia tai jokin muu alkoholikäytöstä johtuva muistisairaus. Noin puolet on naisia.

- Emme hyysää, sääli tai syyllistä, vaan elämme asukkaiden kanssa tavallista arkea. Tasa-arvoinen kohtaaminen, keskinäinen vuorovaikutus ja turvallinen arki ovat parhaat keinot kuntouttaa asukkaita ja tukea päihitteettömyyttä, sanoo ohjaaja **Teemu Lavikkala, 37.**

Toisinaan asiakas tulee A-klinikkakotiin suoraan katkaisuhoidosta - aliravittuna ja likaisissa vaatteissa.

- Silloin lähdetään perusasioista kuten hygienian hoidosta, riittävästä ravinnosta ja normaalin vuorokausirytmien palauttamisesta, kertoo ohjaaja **Hans Lundström, 47.**

Tyypillisenä päivänä Lundström ehtii istua toviksi tietokoneen ääreen ja kiiruhtaa sitten täyttämään pyykkikoneetta yhdessä asukkaiden kanssa. Sitten pitääkin mitata diabeetikoiden verensokerit, tehdä välipalavoileivät ja jakaa lääkkeet.

Kumpikin JHL:läinen ohjaaja on päihde- ja mielenterveys-työhön erikoistunut lähihoitaja ja työskennellyt kodissa sen perustamisesta lähtien, vuodesta 2013.

Yksi Salossa, toinen Pyhtäällä

Salon Hillerinkujan yksikkö on toinen A-klinikka Oy:n päihde- ja muistisairaille tarkoitetuista ”vanhainkodeista”. Toinen sijaitsee Kotkassa Pyhtäällä.

A-klinikkakodin asukkaat ovat tuntuvasti nuorempia kuin tehostetun palveluasumisen ja tavallisten vanhainkotien mummot ja papat.

- Asukkaiden iät vaihtelevat neljästäkymmenestä ylöspäin. Jos raju alkoholikäyttö on alkanut alle kaksikymppisenä, voi päihdemuistisairaus tai juomisesta johtuva älyllisten taitojen rapautuminen alkaa jo varhain, selittää Lavikkala.

Alzheimerin taudista ja muista etenevistä muistisairauksista poiketen päihdemuistisairauden kehittyminen yleensä pysähtyy, kun juominen loppuu. Toisinaan asukas voi kuntoutua niin hyvin, että hän pärjää tuetusti omassa kodissaan.

- Ihmisen kyky toipua vuosikymmenien ryyppyputkesta ja rankoista kokemuksista on työn palkitsevin puoli, Lundström sanoo.

Moniammatillista tiimityötä

A-klinikkakodissa on kahdeksan pysyväispaikkaa, joista viisi on varattu Salon kaupungille. Lopuille paikoille asiakkaat tulevat kotikuntansa maksusitoumuksella lähinnä Länsi-Suomesta ja Uudeltamaalta.

Pitkäaikaispaikkojen lisäksi on kaksi intervallipaikkaa. Niiden ansiosta omainen saa viikon loman ja levon päihdemuistisairaasta läheisestään.

Lyhytjaksoa käytetään myös henkilön alkoholiriippuvuuden, muistiongelman vakavuuden, toimintakyvyn ja palvelutarpeen arviointiin. Silloin jakso kestää kolmesta neljään viikoon, ja sen aikana asiakkaalle tehdään useita yleisesti käytössä olevia muistitestejä.

Testit ja arvioinnin suorittaa A-klinikkakodin moniammatillinen tiimi, johon kuuluu ohjaajien lisäksi sairaanhoitaja ja palveluesimies. Muistitestien tulokset analysoi lääkäri.

Käyttöaste 80 prosenttia

Tavallisesti asiakas tulee ensin arviointijaksolle. Sen jälkeen voi hakea maksusitoumuksella pidemmälle kuntoutusjaksolle tai pysyväispaikkaan.

BILJARDI KUTSUU. Toisistaan mittaa ottavat ohjaaja Hans Lundström ja asukas. Alakuvassa verensokerin mittausslaite, jota ohjaajat tarvitsevat työssään.

Toipuminen alkaa, kun ryyppääminen loppuu.

- Aina sen saaminen ei onnistu, sillä valitettavasti kunnat säästävät väärässä paikassa. Viime vuonna käyttöasteemme oli 70 prosenttia, tänä vuonna olemme 80 prosentissa, kertoo palveluesimies **Paula Raatikainen**.

Hänen mielestään jatkohoito tulisi tuntuvasti edullisemmaksi, jos kunnat maksaisivat ensin hiukan kalliimpaa vuorokausihintaa päihderiippuvaisen kuntouttamiseen erikoistuneelle palveluntuottajalle.

- Myös inhimilliseltä kannalta on kyseenalaista sijoittaa keski-ikäinen päihdemuistisairas tehostettuun palveluasumiseen, jossa on kahdeksan- ja yhdeksänkymppisiä alzheimerpotilaita. Se ei ole hyväksi kummallekaan.

Seitsemästä seitsemään

Aamuseitsemältä töihin ja vartin yli seitsemän illalla kotiin, yhteensä 12 tuntia ja 15 minuuttia. Sellainen on A-klinikkakodin ohjaajien normaali työvuoro. Päivisin vuorossa on kaksi ohjaajaa, yöllä vain yksi.

- Aiemmin työskentelimme kolmessa vuorossa runsas seitsemän tuntia kerrallaan, mutta muutama vuosi sitten päätimme kokeilla tavallista pidempää päivää ja siirtymistä kahteen vuoroon, kertoo Lavikkala.

Ohjaajien yhteisestä aloitteesta syntynyt kokeilu jäi pysyväksi, sillä se osoittautui toimivaksi niin työntekijöiden kuin asukkaiden kannalta.

Näin kulkee kuntoutuksen polku

Salon A-klinikkakodissa eletään tavallista arkea. Turvallisudella, keskustelulla ja yhteisellä tekemisellä on suuri merkitys.

Vuorovaikutus

Päivittäinen vuorovaikutus ohjaajien ja muiden asukkaiden kanssa on olennainen osa toipumista ja kuntoutumista.

Säännöllinen rytmi

Toisinaan asukas tulee A-klinikkakotiin suoraan takaisusta. Säännöllisenä toistuva vuorokausirytmii auttaa arjen hallinnassa.

Ravitseva ruoka

Pitkään ja rankasti alkoholia juonut laiminlyö usein monipuolisen ravinnon. Lämmin ateria kahdesti päivässä tukee tervehtymistä. Erityisen tärkeä se on diabeetikoille.

Liikunta ja ulkoilu

Säännöllinen ulkoilu kuuluu A-klinikkakodin päiväohjelmaan. Salon Puhkavuorossa luonto on lähellä ja tarjolla on kävelypolkuja ja frisbeegolfrata.

Toiveet huomioon

Yksilölliset toiveet otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon. Ohjaajan kanssa voi käydä vaikka keilaamassa tai elokuvissa.

– Puhumalla on pärjättävä – ja pärjätään.

- Muistisairaajat asukkaat rauhoittuivat, kun vuoron vaihtoon liittyvä häsläys ja uusien naamojen vaihtuminen kesken päivän jäivät pois, Lundström kertoo.

Myös työntekijöille järjestely sopii, sillä sen johdosta työviikossa on keskimäärin kolme työpäivää ja neljä vapaata.

Turvahälytin aina kaulassa

Päihdemuistisairaiden arki rullaa ennalta laaditun viikko-ohjelman mukaan. Päivää rytmittävät ruokailut ja aamu- ja iltapalat sekä kahdesti päivässä toistuva ulkoilu, johon voi osallistua tai olla osallistumatta. Sauna lämpiää tiistaisin.

- Heti aamupalan jälkeen käymme läpi päivän menot. Joku voi tarvittaessa saattaa pankki- tai muiden asioiden hoitoon, toiset voivat mennä kävelämään, keilaamaan tai vaikka päiväelokuviin ohjaajan kanssa, kertoo Lavikkala.

Ulko-ovi on turvallisuussyistä lukossa, koska osa asukkaista saattaa eksyä. Jos eksymisvaaraa ei ole, voi liikkua ulkona yksin.

- A-klinikkakoti on päihhteetön. Silloin tällöin joudumme puhalluttamaan asukkaita ja joskus harvoin toimittamaan selviämisasemalle tai putkaan, kertoo Lavikkala.

Ohjaajien kaulassa on yötä päivää turvahälytin, mutta väkivalta- ja uhkatilanteita ei ole kaksikolle sattunut.

- Puhumalla on pärjättävä, ja pärjätään, sanoo Lavikkala.

- Joskus apua pitää hälyttää sairaus- ja kouristuskohtauksen takia. Silloin on osattava suojata asukasta, itseä ja muita lähellä olevia, kertoo Lundström. □

AMMATTINA Ohjaaja

LUKUMÄÄRÄ
kunnat: 5 000, järjestöt ja
yksityiset: 1800

KOULUTUS
lähihoitaja, sosionomi AMK

PALKKA
noin 2 400–2 800 e/kk
(säännöllinen ansio)

TYÖSOPIMUS
KVTES, YSOSTES

Ohjaaja on yleisnimitys ammattilaisille, jotka työskentelevät sosiaali- ja terveys-, nuoriso-, liikunta-, kehitysvamma- ja opetusalailla sekä varhaiskasvatuksessa.

Ohjaajia on myös kuntouttavassa työtoiminnassa ja työpajoissa, vastaanotto-keskuksissa ja eri-ikäisten harraste- ja viriketoiminnassa. Lisäksi siivous- ja puhtaanapitoalalla on palveluohjaajia ja siivoustyönohjaajia.

Sosiaali- ja terveydenhoidossa työskentelevien ohjaajien peruskoulutus on useimmiten lähihoitaja. Myös päihde- ja kehitysvamma-alan ammattitutkinnot ja sosionomin amk-tutkinto ovat yleisiä.

Ohjaajia työskentelee kuntien, kuntayhtymien ja valtion palveluksessa sekä yksityisellä sektorilla ja järjestöissä. Työpaikka voi olla joko laitoksessa tai hoiva- ja ryhmäkodissa tai avopalveluissa.

Ohjaajana työskenteleminen vaatii sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän tuntemusta sekä hyviä vuorovaikutustaitoja.

Asiakkaina on muun muassa vanhuksia, vammaisia, lapsia, päihdeongelmaisia, pitkäaikaissairaita, mielenterveyskuntoutujia ja turvapaikanhakijoita.

Helpotusta nivelvaivoihin

Tiesitkö, että voit ylläpitää niveltesi hyvinvointia luonnon omilla ainesosilla? **Inkivääri** auttaa säilyttämään nivelet joustavina ja **ruusunmarja** ylläpitää nivelten vahvuutta. **Boswellia** edistää nivelten joustavuutta ja mukavuutta. Toimivat nivelet auttavat sinua pysymään aktiivisena.

Ihmiskeho on luotu liikku- maan, mieluiten koko elämän ajan. Aktiivinen elämä ylläpitää lihaksistoa ja kuntoa ylipäänsä, mutta samalla nivelet kuluvat aivan luonnollisesti. Toistuvat liikeradat, raskaat nostot ja pitkäjaksoinen paikallaan istuminen kuluttavat nivelten pehmeää rustoa. Onkin hyvin yleistä, että josain vaiheessa elämää jäykkyyttä alkaa esiintyä polvissa, lonkissa, sormissa, olkapäissä, selässä tai niskassa.

Inkivääriä nivelten liikkuvuuteen

Movizin Complex on luonnollinen tuki sinulle, joka haluat säilyttää niveltesi hyvinvoinnin sekä elää aktiivista elämää. Movizin Complexin sisältämä inkivääri auttaa säilyttämään

nivelet joustavina. Ruusunmarja ylläpitää nivelten vahvuutta ja voi tukea nivelten normaaleja toimintoja. Movizin Complex sisältää myös boswelliaa ja muita nivelten hyvinvoinnille tärkeitä ravintoaineita, kuten C-vitamiinia, joka edistää kollageenin luonnollista muodostumista nivelruston normaalia toimintaa varten. Mangaani ja D-vitamiini auttavat ylläpitämään normaalia luustoa.

Tukea nivelterveyden ylläpitämiseen

Movizin Complex on hellävarainen ja turvallinen ravintolisä sinulle, joka haluat varmistaa niveltesi liikkuvuuden. Valmisteen ainesosat vaikuttavat koko kehossa ja juuri niissä nivelissä, jotka tarvitsevat tukea.

Tilaa puoleen hintaan!

Tilaa Movizin Complex jakelupalveluna. Saat ensimmäisen pakkauksen puoleen hintaan!

Nyt vain 14,95 €

+ toimituskulut 4,95 €

(180 tablettia)

SOITA: 0800 152 525

Ma-To: 8-16, Pe: 8-14.30

Puhelu on maksuton!

www.wellvita.fi

wellvita Hirsalantie 11
02420 Jorvas

Ravintolisän on tarkoitus täydentää normaalia ruokavaliota. Sairauteen liittyy useita riskitekijöitä, eikä yhden tekijän muuttamisesta välttämättä ole hyötyä.

"Nyt liikun taas vaivattomasti"

” Vuosi sitten minun oli luovuttava harrastuksistani, sillä oikuttelevat polviniveleni alkoivat rajoittaa liikkumista toden teolla. Kuulin Movizin Complexista, jonka sisältämä inkivääri auttaa säilyttämään nivelten liikkuvuuden. Olen nyt käyttänyt Movizinia nivelterveyteni tukemiseen jo jonkun aikaa, ja oloni on NIIN hyvä. Niveleni ovat jälleen hyvässä kunnossa, ja elän taas haluaamaani aktiivista elämää. Olen aloittanut liikunnan ja palannut entisten rakkaiden harrastusteni pariin. Olen todella tyytyväinen, että löysin Movizinin. **Ilona, 75**

” Olin kävelevä aikapommi, kaikki arvot tapissa. Vaikken sitä itselleni tunnustanutkaan, tiesin että en ehkä koskaan enää pystyisi juoksemaan. Kuntoremonttiohjelman tuella aloitin liikunnan uudelleen, mutta nivelvaivat häittivät edelleen kuntoilua. Nyt liikkuminen tuntuu taas hyvältä nivelissä, ja lisäksi tuntuu kuin nivelpinnat olisi "voideltu", ne eivät enää narsku samalla tavalla kuin aiemmin. Olen hyvä esimerkki siitä, että elämäntapa muutos on mahdollinen. Jos nivelvaivat häittävät liikkumista, on Movizin Complex ehdottomasti kokeilemisen arvoinen tuote. **Eero, 52**

A photograph showing an elderly woman with glasses and a dark cardigan sitting in a wheelchair. She is using a blue and black stationary exercise bike. A younger woman with blonde hair and a patterned scarf is sitting on a brown sofa behind her, holding the bike's handlebars and looking at the older woman. The room is decorated with a chandelier, a lamp with a yellow shade, and two framed paintings on the wall. The floor is wooden.

Työntekijästä opettajaksi

Ammatillinen koulutus hoidetaan yhä useammin koulujen sijaan työpaikoilla. Riittävätkö työpaikkojen resurssit opettamiseen vai käytetäänkö opiskelijoita lisäksi?

teksti Hellevi Raita kuvat Jussi Vierimaa

HELI SANELA (keskellä) ja Tanja Heikurinen auttavat Pulmu Ylieskolaa käyttämään polkulaitetta.

Laitanko tippumaan? Lähihoitajaopiskelija **Heli Sanela** kysyy. Hän on juuri mitannut kahvinpurut ja veden **Pulmu Ylieskolan** kahvinkeittimeen.
- Ei, lataat vain valmiiksi, lähihoitaja **Tanja Heikurinen** vastaa.

JHL:läinen Sanela kaataa mehua lasiin ja laittaa pullan ja piparin lautaselle, jonka hän peittää kelmulla. Hän jättää välipalan keittiön pöydälle. Oikealta puolelta halvaantunut Ylieskola syö myöhemmin.

Heikurinen opastaa Sanelalle, miten kuulokoje asennetaan Ylieskolan korvaan. Sen jälkeen he mittaavat verenpaineen.

Sanela, 38, opiskeli nuorena kokiksi. Nyt hän on toisen vuoden aikuisopiskelija ja valmistuu lähihoitajaksi tänä keväänä. Saatuaan lapsia hän tajusi haluavansa päiväkotiin töihin. Tämä on hänen kolmas harjoittelujaksonsa - ja ensimmäisensä kotihoidossa. Sanelan kokemukset harjoitteluista ovat hyvät, mutta ohjaajilla ei ole ollut tarpeeksi aikaa ohjata.

- Ensimmäisessä harjoittelupaikassa, päiväkodissa, piti heti ryhtyä töihin. Vain vähän käytiin paikkoja läpi.

Tanja Heikurinen, 45, valittiin viime syksynä JHL:n vuoden hoitajaksi. Hän on uransa aikana ohjannut useita opiskelijoita. Hän kehuu Sanelaa reippaaksi ja omatoimiseksi. Jotkut taas vievät ohjaajiltaan viimeisetkin mehut.

- On harjoittelijoita, jotka eivät ole motivoituneita harjoitteluun eivätkä tee oma-aloitteisesti mitään. Joillekin pitää opastaa jopa perusasioita: tervehtiminen, pukeutuminen, miten ikäihmisiä puhutellaan, kahvinkeitto, ettei omaa puhelinta käytetä työpäivän aikana... Se on todella raskasta.

Heikurisen mielestä opiskelijan pitäisi saada olla saman ohjaajan kanssa kauemmin. Jos harjoittelijalle pitää opettaa samat asiat jokaisen asiakkaan luona uudestaan, kodinhoitajat vaihtavat ohjaustehtävää keskenään useammin. Kerran harjoittelu keskeytettiin, kun hommasta ei tullut mitään.

- Silloin otamme yhteyttä opettajaan ja pidämme kokouksen.

Opiskelijoille Heikurinen antaa sekä myönteisen että kielteisen palautteen saman tien.

Tietämättömyyttä uudistuksesta

Viime vuoden alussa tuli voimaan ammatillisen koulutuksen uudistus, joka siirtää oppimista entistä enemmän työpaikoille. Ennen uudistusta **Jyrki Kataisen** (kok.) ja **Juha Sipilän** (kesk.) hallitukset leikkasivat rahoitusta yhteensä lähes 498 miljoonaa euroa.

Samat hallitukset lisäsivät rahoitusta korva-merkittyihin tarkoituksiin, kuten nuorisotakuupaikkoihin ja maahanmuuttajakoulutukseen, yhteensä 91 miljoonaa euroa vuoden 2012 tasoon verrattuna. Kokonaisrahoitus, lakisääteiset määrärahan muutokset mukaan lukien, on vähentynyt 280 miljoonaa euroa vuoden 2012 kahdesta miljardista.

Leikkaukset pakottivat ammattioipistot vähentämään henkilökuntaansa jo ennen uudistuksen voimaantulua. Osa oppilaitoksista ei ole ehtinyt perehdyttää kaikkia työpaikkoja uudistukseen eikä viedä uudistusta loppuun.

TANJA HEIKURINEN (oikealla) opastaa Heli Sanelalle verenpaineen mittaamista. Pulmu Ylieskola on tilanne vähän jännittää.

HALVAANTUNUT JALKA on asetettava tukevasti polkulaitteeseen. Pulmu Ylieskola on aina harrastanut liikuntaa ja polkee päivittäin 20–25 minuuttia.

– *Kuvitellaan, että kun on opiskelija mukana, ehtii enemmän.*

JHL osallistuu Työväen Sivistysliiton koordinoimaan *Ammattitaitoa yhdessä* -hankkeeseen, jossa kehitetään uudistunutta ammatillista koulutusta. Hankkeen kyselyyn vastanneista yli puolet sanoi, ettei heillä ollut riittävästi tietoa uudistuksesta tai sen vaikutuksista omaan työpaikkaan ja opiskelijan ohjaamiseen. Vastajat katsoivat, että yhteistyön tarve oppilaitoksen kanssa kasvaa, eivätkä opettajat käy riittävän usein työpaikoilla. Työterveyslaitos toteutti kyselyn viime syksynä.

Salon kotihoito on esimerkki tiedonpuutteesta kärsivästä työpaikasta. Luottamusmiehenä toimivan Tanja Heikurisen oli erikseen vaadittava, että vastaavat ohjaajat nimetään ja nämä pääsevät ammattiopiston koulutukseen. Näin hän itse sai kahden ja puolen tunnin ”infopläjäyksen”.

– Se oli liian vähän. Minulla on yhä aika tietämättömän olo.

Heikurisen mukaan yhteistyö ammattiopiston kanssa sujuu hyvin, mutta opettajatkään eivät ole omaksuneet kaikkea.

Yksillä resursseja, toisilla ei

Ammattitaitoa yhdessä -hankkeessa tehty kysely paljasti, että työpaikkojen ohjausresurssit eroavat suuresti. Noin 40 prosentilla resursseja on riittävästi ja työpaikka mahdollistaa työpaikkaohjaajaksi kouluttautumisen. Melkein yhtä suuri osuus oli päinvastaista mieltä.

– Meille ei anneta lisää aikaa. Yleensä kuvitellaan, että kun on opiskelija mukana, ehtii tehdä enemmän, Tanja Heikurinen sanoo.

Erityisesti yritykset ovat jo pitkään toivoneet, että oppimista siirretään työpaikoille, sanoo JHL:n koulutuspoliittinen asiantuntija **Heini Wink**. Ovatko ne ymmärtäneet, että muutos vaatii heiltä lisää työtä? hän kysyy.

– Onko työpaikoille heitetty vastuuta selvittämättä, riittääkö niillä resursseja ja osaamista? Itse vaatisin työpaikoilta pedagogista osaamista.

Saako koulusta riittävästi oppia?

Wink sanoo, että työpaikat odottavat opiskelijoilta ja oppilaitoksilta konkreettista suunnitelmaa siitä, mitä opiskelijan tulisi oppia työpaikalla.

– Oppimistavoitteiden täytyy perustua tutkinto-perusteisiin.

JHL-opiston rehtori **Anne Karjalainen** kertoo, että jäseniltä tulee jonkun verran palautetta siitä, mitä opiskelijat osaavat työpaikalle tullessaan. Aikaisemmin harjoittelut suoritettiin opintojen loppupäässä, mutta nyt harjoittelujaksoja voidaan sijoittaa jo opintojen alkuvaiheeseen. Samalla rahoitusleikkaukset ovat vähentäneet lähiopetusta.

– Kentältä tulee viestiä, että opiskelijoilla pitäisi olla riittävät perustaidot, Karjalainen sanoo.

Heli Sanelakin olisi toivonut ammattiopistolta enemmän käytännön harjoittelua.

- Kun olin aloittamassa harjoitteluani kotihoidossa, ajattelin, mitähän tästäkin tulee. Koin, etten osannut mitään.

Oppiminen opiskelijasta kiinni

Winkin mukaan riskinä on, että opiskelijoita laitetaan tekemään rutiiniluontoisia töitä, joista ei opi uutta. Työpaikoilla pitäisi olla tietoa siitä, miten erilaisten oppijoiden kanssa toimitaan. Työpaikkojen ja oppilaitosten tulisi keskustella enemmän erityisesti tukea tarvitsevista opiskelijoista.

Tanja Heikurisella on tapana kertoa opiskelijalle koko ajan siitä, mitä on itse tekemässä. Se ei kuitenkaan takaa oppimista.

- On opiskelijasta kiinni, haluaako hän saada harjoittelusta kaiken irti.

Wink sanoo, että työpaikoilla tarvitaan lisätietoa myös siitä, miten toimitaan eri kulttuuritaustoista tulevien opiskelijoiden kanssa. Esimerkiksi joissain aasialaisissa kulttuureissa korostuu pelko kasvojen menetyksestä. Se voi ilmetä niin, että henkilö pelkää tunnustaa, ettei tiedä, osaa, ymmärrä tai ehdi tehdä jotain asiaa.

Heli Sanela on tyytyväinen Heikuriselta saamaansa ohjaukseen sekä siihen, että vastuullisia ohjaajia on kaksi. Näin hän on nähnyt kahta työskentelytapaa.

- Tanjan elämänsäsenne on kohdillaan. Hän on positiivinen ja luotettava. Minun ei tarvitse miettiä, uskallanko kysyä asioita. □

Ei palkkaa, ei korvausta

Ammatillisen koulutuksen uudistus tuli voimaan 2018 alussa. Sen tarkoituksena on yksilöllistää opintoja opiskelijoiden tarpeiden mukaan ja siirtää oppimista työpaikoille. Se tuo työpaikoille muutoksia ja uusia vaatimuksia.

1

2

3

4

1 Ei palkkaa

Jokaiselle harjoittelijalle tehdään koulutusoppiminen. Kyseessä ei ole työsopimus, joten työnantaja ei saa maksaa harjoittelijalle palkkaa eikä käyttää tätä lisäresurssina.

2 Ei korvausta oppilaitokselta

Oppilaitokset eivät enää saa maksaa harjoittelusta korvausta työnantajalle, paitsi jos kyseessä on erityistä tukea tarvitseva oppilas tai oppisopimuskoulutus.

3 Vastuulliset ohjaajat

Työpaikan pitää nimetä vastuulliset ohjaajat. Oppilaitosten tulee tarjota työpaikan edustajille ja ohjaajille koulutusta ohjaamiseen ja arviointiin. Osaamista arvioivat opettaja ja työpaikan edustaja. Aiemmin arviointiin osallistui myös työntekijöiden edustaja.

4 Suunnitteluun mukaan

Työpaikan edustaja osallistuu työpaikalla järjestettävän koulutuksen suunnitteluun.

414 463 1/4

AMMATTIIN OPISKELEVAA

Ammattiin opiskeli 414 463 henkilöä 2017, heistä kolmannes näyttötutkinnon tai oppisopimuksen kautta.

KESKEYTTÄÄ

Ammattiopistoissa opiskelevista joka neljäs ei suorita tutkintoa. Muissa opiskelumuodoissa osuus on isompi.

KOULUTUS
Taitava työnhakija
-verkkovalmennus

KENELLE
Aktiivimallin edellyttämää aktiivisuutta tarvitseville työttömille

KESTO
Viisi päivää

MILLOIN SEURAAVA
Valmennukseen ei ole hakuajoja

ILMOITTAUTUMISET
Lisätiedot:
jhl.fi/tukeatyonhakuun
ja
tyottomyyskassa.jhl.fi

Aktiivisuusehto täyteen verkossa!

Kyllä, nyt se on mahdollista. JHL tarjoaa ensimmäisten joukossa aktiivimalliin kelpavaa verkkokoulutusta jäsenilleen. Tarkista, milloin ja miten voit sen suorittaa.

teksti ja kuvat Saija Heinonen

Työtön, tarjolla on nyt entistä helpompi ratkaisu aktiivisuusehdon täyttämiseen: verkkokurssi.

Huhtikuun alussa astui voimaan työttömyysturvan muutos, joka sallii aktiivisuusedellytyksen täyttämisen entistä useammalla tavalla. Aktiivisuusehdon täyttäväksi alettiin lukea esimerkiksi kuntien, ammattiliittojen ja julkista rahoitusta saavien järjestöjen järjestämä, työllistymistä tukeva toiminta.

Kuinka työttömiä piinaavaan aktiivimalliin kelpaavia koulutuksia voisi järjestää helpommin? Tätä JHL-opiston verkkokouluttaja **Riitta Rossi** kollegoineen alkoi viime syksynä tosissaan pohtia.

Rossi ja opettaja **Tapani Eskola** ovat olleet verkko-opetuksen etujoukoissa 1990-luvulta lähtien. JHL-opiston verkkokursseja on järjestetty vuodesta 2010.

Kumpikin pitää verkkokurssien etuna ennen muuta sitä, että ne mahdollistavat opiskelun myös ihmisille, joiden on hankalaa matkustaa opistolle. Verkkokurssi ei sulje pois muita kurssimuotoja tai kilpaile niiden kanssa.

He kehottavat tutkailemaan syksyn ja ensi vuoden verkkotarjontaa sillä silmällä, että mukaan vaan!

Kiinnostus on herätetty

- Tällä hetkellä ehdottomasti eniten tuntuu kiinnostavan 1. huhtikuuta startannut verkkovalmennus, Rossi kertoo.

Ennen huhtikuun puoltaväliä JHL:n verkkokurssi-palveluun (urapalvelut.fi/jhl) on kirjaututtu jo lähes 1 300 kertaa.

- Merkittävä syy mielenkiintoon on varmasti se, että tämän kurssin aloittamiseen ei enää tarvita TE-toimiston puumerkkiä, toteaa Eskola.

JHL on suunnitellut tälle vuodelle myös alueellisia aktiivimallikursseja yhdessä Työväen Sivistysliitto TSL:n kanssa. Ne ovat toistaiseksi jääneet toteutumatta. Rossi ja Eskola ovat pohtineet syitä siihen.

- Markkinoinnissa ei ole ollut vikaa. Alati muutuneet pelisäännöt ovat varmasti aiheuttaneet työttömissä varovaisuutta ja myös sekaannusta. Välttämättä TE-toimistotkaan eivät ole olleet ihan kartalla.

TSL yhteistyökumppanina

Aktiivisuusehdon täyttävien maksuttomien kurssien järjestämistä alueilla pyritään vielä kartoittamaan. TSL:n kanssa järjestettävät kurssit kestävivät viisi päivää. Päivän pituus on kolme tuntia.

- Olen ollut yhteyksissä aluetoimistoihin ja joidenkin yhdistysten puheenjohtajiin. Pyrkimyksenä olisi saada kokoon vähintään kymmenen hengen ryhmiä, jolloin kurssit olisi mahdollista järjestää TSL:n kanssa yhteistyönä, Rossi kertoo.

Hänelle on tullut toiveita myös koulunkäynnin-ohjaajien/koulunkäyntiavustajien kesätaun aikaisista kurseista, joiden sisältö rakennettaisiin kurssilaisten toiveiden mukaiseksi. Hän on vienyt asiaa

1 MISTÄ LIIKKEELLE?

Päiset luomaan käyttäjätunnukset osoitteessa urapalvelut.fi/jhl. Sitä ennen kannattaa katsoa eWertti Nettikassasta, mikä on aktiivisuuden seurantajaksosi tilanne.

2 MITÄ KURSSI PITÄÄ SISÄLLÄÄN?

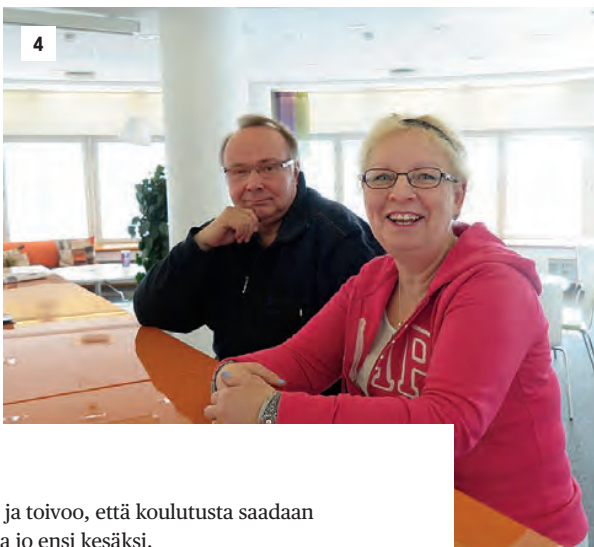
Tyypillisesti tehtävä sisältää lyhyen alustuksen videon muodossa ja siihen liittyviä kysymyksiä. Tehtävänä voi olla esimerkiksi ansioluettelon päivittäminen tai oman esittäytymispuheen miettiminen. Joka jakson lopussa on lyhyt testi, jolla saat palautetta omasta oppimisestasi.

3 VAIKKA KANNON NOKASSA

Verkko-opiskeluun voit keskittyä missä ikinä oletkin. Parhaiten homma toimii tietokoneella ja tabletilla ja toki tarvitset myös nettiyhteyden.

4 TARKKUUTTA ALOITUKSEN KANS-SA!

JHL-opiston verkkokouluttaja Riitta Rossi ja opettaja Tapani Eskola kehottavat olemaan tarkkana aktiivisuuden tarkastelujaksojen suhteen. Mikäli tarkastelujaksosi alkoi jo maaliskuussa tai aiemmin, joudut valitettavasti odottamaan seuraavan jakson alkuun ennen kuin kurssi hyväksytään aktiivisuudeksi.

eteenpäin ja toivoo, että koulutusta saadaan toteutettua jo ensi kesäksi.

Ja nyt tarkkana!

Ennen kuin alat suorittaa verkkokurssia, tarkista muutama tärkeä päivämäärä. Koulutus katsotaan osaksi aktiivisuusehtoa vain tietyillä ehdoilla.

Tarkista ennen *Taitava työnhakija* -verkkovalmennuksen aloittamista, mikä on aktiivisuuden seurantajaksosi tilanne.

Valmennus kerryttää aktiivisuusehtoa vain, kun aktiivisuuden tarkastelujakso alkaa 1. huhtikuuta 2019 tai sen jälkeen. Eli mikäli maaliskuuhuhtikuun vaihteessa tarkastelujakso on parhaillaan meneillään, tulee sen loppua ensin. Vasta seuraavan alkavan seurantajakson aikana on mahdollista aloittaa aktiivisuusehtoon luetava verkkokurssi.

Lisäksi on muistettava, että valmennuksen kaikki viisi päivää tulee käydä saman aktiivisuuseurantajakson aikana, jotta aktiivisuusehto täyttyy. Ja jaksohan kestää aina 65 maksupäivää.

Verkkovalmennukseen osallistumisesta ei tarvitse ilmoittaa TE-toimistoon. Kurssin päätteeksi saamasi osallistumistodistus tulee lähettää työttömyyskassaan. Vain silloin kurssi voidaan hyväksyä seurannassa ja välttää päivärahan alenemisen.

Jos työttömyytesi jatkuu, voit käydä jatkokurssina *Taitava työnhakija II:n* ja sen jälkeen vielä *Taitava työnhakija III:n*. Jaksot voit käydä vain järjestyksessä. □

JHL kouluttaa

JHL-opisto järjestää kaksi JHL tutuksi -kurssia uusille jäsenille. Myös syksyn kurssitarjontaan kannattaa tutustua. Lisää kursseja löydät koulutusoppaasta ja osoitteesta jhl.fi/koulutus

JHL tutuksi, teemana luonto, 3 pv, 11.–13.6., JHL-opisto

Kurssi on avoin kaikille alle kolme vuotta liittoon kuuluneille jäsenille. Kurssilla tutustutaan JHL:n toimintaan ja jäsenetuihin sekä vierailaan luontokohteissa. Kurssin jälkeen tunnet liiton ja yhdistyksen perustehtävät sekä ymmärrät järjestäytymisen ja ammattiliiton jäsenyyden merkityksen. Kurssi on maksuton. Haku päättyy 6.5.

JHL tutuksi, teemana kulttuuri, 3 pv, 21.–23.8., JHL-opisto

Kurssi on avoin kaikille alle kolme vuotta liittoon kuuluneille jäsenille. Kurssilla tutustutaan liiton toimintaan ja jäsenetuihin sekä vierailaan pääkaupungin kulttuuri-kohteissa ja Taiteiden yössä. Kurssi on maksuton. Haku päättyy 17.7.

Esimiestyön opintopäivät, 2 pv, 12.–13.9., JHL-opisto

Opintopäivillä käsitellään esimiestyön ja johtamisen keskeisiä teemoja, tarkastellaan muutuvan toimintaympäristön haasteita ja mahdollisuuksia omassa esimiestyössä sekä mahdollistetaan verkostoituminen ja vertaistuen saaminen. Haku päättyy 5.8.

Ennakoilmoitus!

Kehitysvamma-alan juhlaseminaari, 2 pv, 12.–13.9., Pieksämäki

Osallistua voi Kaakkois-Suomen, Itä-Suomen ja Pohjanmaan alueilta.

Mikä on hyvä kokous -webinaari, 6.5. klo 17.00–18.30, verkko

Webinaarissa käydään läpi, miten hyvin valmisteltu kokous etenee (esimerkiksi yhdistyksen sääntömääräinen kokous). Lisäksi tutustutaan hyviin kokouskäytäntöihin ja kokoustaitoihin. Haku Jäsenpalvelu 24 h:n kautta.

KAIKKI LIITON KOULUTUKSET
jhl.fi/koulutus
TAITAVA TYÖNHAKIJA -VERKKOKURSSI
urapalvelut.fi/jhl

Puutarhuri ja puuhaamisen huuma

Taina Virta saa Raision viherkasvit kukoistamaan. Vapaalla hänen käsissään syntyy lähes kaikkea, mitä ihminen voi askarrella.

teksti Taina Saarinen kuva Vesa Tyni

Kukka-Taina. Sillä nimellä JHL:läinen puutarhuri **Taina Virta**, 58, tunnetaan kaupungilla. Raision kouluissa runsaat viherkasvit tervehtivät oppilaita, kaupungintalon aulassa appelsiinipuut kantavat pieniä hedelmiä ja kirjaston kiinanruusut ovat nähtävyyksiä, jota ihmiset käyvät valokuvaamassa. Estetiikka ja käsillä tekeminen täyttävät myös Taina Virran vapaa-ajan. Hän vetää askarteluiltoja ja on valmistanut satoja kortteja

Mitä käsitöitä teet?

- Opettelen joka vuosi uuden tekniikan. Työväenopiston opettajat ovat hyviä ja lyhytkursseilla työ lähtee heti käyntiin. Joulun alla teimme tuikkulyhtyjä läpikuultavasta valkosavesta. Olen vääntänyt rautalangasta vispilöitä ja ripustuskoukkuja, dreijannut, huovuttanut kuiva- ja märkätekniikalla, valmistanut lasitöitä. Neulon paljon. Olen tehnyt käsitöitä varmaan kaikilla muilla tekniikoilla paitsi nypläämällä.

Millainen tekijä olet?

- Kokeilija ja boheemi. En pysy ääriivoissa, konkreettisesti-kaan. Tiffany-lasityökurssilla meidän oli määrä tehdä lintuja, ja yksi osallistuja teki linnun ja ympärille raamit. Minä taas valmistin linnun muotoisen lasityön, koska en pysy raamien sisällä! Parasta ovat kehittäminen, muuntelu ja vaihtelu. Olen vuorotteluvapaalla, joten minulla on aikaa askarrella sydämeni kyllyydestä. Ostin juuri akvarellivärit, sillä olen aina halunnut kokeilla niitä.

Teet upeita kortteja. Miten harrastus alkoi?

- Hain äidille tekemistä 2002, kun pappa eli isäni kuoli. Menin äitini kanssa paperiaskartelukurssille ja innostuin itsekin. Valmistin noin 300 korttia vuodessa: kollaaseja, 3D-kortteja, leimasimilla tai serviettitekniikalla. Niitä on myynnissä kirjastossa ja tilauksesta. Kehittelen tekniikoista myös omia versioita ja muuntelen aiheita.

Onko askartelu yksinäistä puuhaa?

- Riippuu siitä mitä tekee. Kurssilla käyn ystäväni **Tiinan** kanssa. Uuden asian opettelu vaatii samanhenkisen kaverin, ja me innostamme toisiamme. Nuorena kudoin mattoja miehieni karjalaisen isoäidin kanssa, ystävien kanssa kokoonnumme usein meille keittiön pöydän ääreen askartelemaan ja JHL:n paikallisyhdistyksissä vedän kurssi-iltoja. Pääsiäisenä on

aika tehdä pieniä pääsiäisnoitita kahvipannuineen villalangasta ja polymeerimassasta!

Mikä käsityöharrastuksessa on antoisinta?

- Pää on hyvällä tavalla tyhjä, kun uppoutuu tekemiseen. Kahdeksan tuntia voi mennä huomaamatta. Minulla on sisäinen pakko puuhata käsilläni, mutta jotain ihmisen kuuluukin tehdä - selkä tulee kipeäksi, jos vain makaa sohvalla! Aikaansaaminen on hieno tunne.

Mitä harrastus vaatii?

- En mielestäni ole uhrannut mitään, mutta perheeltä harrastus on tietysti vienyt yhteistä aikaa. Vaikka paljon voi kierrättää, kortinteon välineet ovat kalliita. Kuvioleikkuri maksaa toista sataa. Päälle tulevat kuviosablunat, erikoispaperit, kehyskuviot ja terät, liimat, värit ja 3D-kuvat.

Millaisia ovat Raision kirjaston askarteluiltoja?

- Maksuttomia askarteluiltoja on järjestetty yli kymmenen vuotta. Valitsemme helpot aiheet, hankimme materiaalit ja teemme mallityöt. Voimme solmia makrameesta avaimenperiä, rullata mehiläisvahasta kynttilöitä tai tehdä aaltopahvienkeleitä. Tunneilla istutaan pöydän ääressä yhdessä, kukin saa tulla ja mennä kuten haluaa. Vaativaa on miettiä opastus. Miten esimerkiksi ensikertalaiset nelivuotias ja hänen isänsä saivat kiinni siitä, kuinka tehdään äitienpäiväruusuja suodatinpusseista?

Mikä on ikimuistoisin käsityösi?

- Äidin kuoltua tein loppuun hänen kesken jääneet käsityönsä: sukkaa, lapsia, huiveja, tyynynpäällisiä, kortteja... Äidin neulontajälki on tiukempaa kuin minun, mutta nyt se sai näkyä. Hautajaisissa jokainen saattoväkeen kuulunut sai ottaa itselleen jotain.

Miltä työ tuntuu 39 vuoden jälkeen?

- Olen onnekas, kun saan työkseni tehdä sitä, mistä tykkään. Työparini ja minä annamme toisillemme työrauhan. Kun laitamme istutuksia kesäkuuntoon, toinen suunnittelee ja päättää, toinen avustaa. Kausi-istutuksissa yhdistämme voimat, sillä kaikkea ei voi tehdä yksin. □

TAINA VIRTA
syntynyt 1961

KOTIPAikka
Raisio

KOULUTUS
puutarhuri

AMMATTI
puistotyöntekijä
Raision kaupungilla
vuodesta 1980

PERHE
puoliso ja
30-vuotias poika

HARRASTUKSET
käsityöt ja
askartelu

Motiivini

MIKÄ ON PARAS OMINAISUUTESI?

Järjestelmällisyys. Se on hyvä, kun harrastaa käsitöitä ja askartelua. Osaan myös tarpeen tullen antaa periksi ja luovuttaa.

MIKÄ SANA KUVAA SINUA PARHAITEN?

Innostuminen ja uusista asioista kiinnostuminen. En halua enkä jaksa tehdä aina samoja asioita samalla tavalla.

MITEN NUUTUNEET HUONEKASVIT SAA KUKOISTAMAAN?

Huonekasvien on tarkoitus olla kauniita, joten nuutuneiden tilalle voi ihan vaan hankkia uusia. Ei kärsiviä käkkyriä tarvitse katsella.

Kun yksi ovi sulkeutuu

Taipalsaarella asuvan Satu Kultasen tarina on varoittava esimerkki siitä, kun työnantaja laiminlyö työntekijän hyvinvoinnin. Reipas, terve ja positiivinen ihminen väsyi ja sairastui.

teksti ja kuvat Saija Heinonen

Liikunnanohjaaja **Satu Kultanen**, 47, selaa parin vuoden takaisia päiväkirjamerkintöjään kahvilan sohvalla Lappeenrannassa. Välillä hymy käväisee suupielissä ja naurukin kuplii, mutta silmissä on lievä surun verho.

Elettiin syksyä 2015. Kaiken piti olla oikein mallillaan. JHL:läinen Kultanen oli löytänyt uuden ja innostavan työpaikan eteläkarjalaisen Ruokolahden kunnan liikunta-toimessa.

Työnkuva osoittautui heti valtavan laajaksi ja pirstaleiseksi. Organisoitukykyinen ja helposti innostuva Kultanen teki kuitenkin kaiken, kuten käskettiin. Toiminnan käynnistäminen ilman perehdytystä tai valmiita asiakastiedostoja nakersi vaivihkaa voimavaroja.

- Sain suunnilleen avaimet kouraan ja sanottiin, että alahan hommiin. En saanut missään vaiheessa työnantajaltani tukea tehtävieni hoitamiseen, Satu Kultanen kertoo.

Asiakkaat olivat valtava voiman lähde. He saivat Kultasen sinnittelemään - aina oman jaksamisen rajoille asti.

"Olenko muka näin huono työntekijä?"

Kultanen kehitti ahkerasti työtään, järjesti tapahtumia ja luentoja ja veti liikuntaryhmiä. Hän sai ihmiset innolla mukaan. Silti tuntui, että palkinnoksi työnantajalta tuli jarrua, kampittamista ja mielivaltaisia toimeksiantoja. Jossain vaiheessa hän alkoi ymmärtää, että hänen joustavuuttaan ja aktiivisuuttaan käytettiin väärin. Kohtelu ei ollut asiallista. Teki niin tai näin, aina meni pieleen.

- Minuun iski epäusko itseeni. Olenko muka näin huono työntekijä, etten ehdi ja osaa tehdä kaikkea, mitä pitäisi?

Kultanen kääntyi aluksi työterveyshoitajan puoleen, mutta häneltä ei apua ollut saatavilla.

- Onneksi olin sinnikäs ja hakeuduin saman tien työterveyslääkärin juttusille Lappeenrantaan. Hän nappasi asiasta kiinni ja määräsi sairauslomalle.

Samaan syyssyn Kultanen löysi ystävän suosituksesta psykoterapeutin, jonka kanssa tiivis hoitosuhde jatkuu kolmatta vuotta.

Noin kuukauden sairausloma oli kuitenkin vain laastari, jonka alla uupumus pääsi muhimaan. Työpaikalla hänen tehtäviään ei hoidettu poissaolon aikana, joten odottamassa oli sama kaaos. Työt jatkuivat aluksi osasairauspäivärahan turvin. Rästitöistä ja entisestä työmäärästä olisi pitänyt suoriutua, nyt vain aiempaa lyhyemmässä ajassa.

- Pikkuhiljaa homma lipsui siihen, että siirryin vähän huomaamattani tekemään kokopäiviä. Lyhennetty työaika ei riittänyt kaikkeen.

Työ oli mielekästä ja asiakkaat ihania, joten oma sisukkuus laittoi painamaan pitkää päivää. Jälkeenpäin Kultanen on miettinyt, että hänellä ei ollut pienintäkään käsitystä omasta väsymystasostaan.

Joulun alla tuli stoppi

Satu Kultanen ajattelee nyt, että uupumukselle olisi ollut syytä antaa periksi aiemmin. Pakollinen stoppi tuli eteen joulun alla 2016. Kultanen havahtui kaulalleen päivän aikana ilmentyneeseen pattiin. Hän halusi heti selvittää, mistä oli kyse.

Työterveyteen ei ennen joulua ollut aikoja, mutta Kultanen pääsi jo samana päivänä päivystykseen ja sitä kautta kurkkupolille tutkimuksiin. Joulun ja vuodenvaihteen tienoo kuluivat huolten ja pelon merkeissä.

- Odottaminen oli ihan jäätävää. Jotenkin sitä sisimmäsään tiesi, että kyse on jostain vakavammasta.

Tammikuun 19. päivänä 2017 hän kuuli sairastavansa nenä-nielusyöpää metastaseineen. Helmikuun alkupäivinä alkoi rankka seitsemän viikon sädehoito- ja sytostaattijakso.

Kultanen ei menettänyt toivoaan. Taisteluvallmiuden kohottivat uusiin ulottuvuuksiin Husin syöpälääkärin suora katsekontakti ensitapaamisella ja sanat: *Siitä lähdetään, että sinut hoidetaan kuntoon.*

Paraneminen käynnistyi pikkuhiljaa. Sairaus, lääkkeet ja hoidot kutistivat Kultasen painosta 15 kiloa. Aiempi loistokunto oli nollassa, jalat eivät aluksi kantaneet pitkän liikkumattomuuden jälkeen. Silti ulos oli päästävä: ensin ilmaa haistelemaan omalle pihalle. Sitten askel askeleelta pidemmälle, vaikka polvillaan nojaamaan tuttuun turvalliseen puuhun.

- Metsä ja luonto ovat aina olleet kuntosalini. Oli onnen päivä, kun jaksoin kävellä 500 metrin päähän laavulle eväät mukanani. Se oli mielelle ja keholle elintärkeä saavutus.

"Ei pätkeäkään ymmärrystä"

Syyskuussa 2018 kuntoutustuki jatkui, mutta vointi alkoi olla sitä luokkaa, että pohdintoja töihin paluusta saattoi alkaa rakentaa.

Suunnittelupalaverissa olivat mukana Kultasen tukihenkilö sekä työterveyden ja työnantajan edustajat.

KUN UUPUMUS UHKAA

1

OTA AJOISSA PUHEEKSI

Esimiehellä on velvollisuus huolehtia jaksamisesi edellytyksistä työpaikalla. Jos et selviä työstäsi, ota asia ajoissa puheeksi esimiehesi kanssa. Ota lähipiirin huoli välittämisenä. Keskustele läheisten ja työtovereiden kanssa. Yksin miettiessä asiat voivat kiertää kehää.

2

ESIMIES, TEHTÄVÄSI ON TUKEA!

Ongelmiin voidaan puuttua ajoissa, kun työpaikalla hyödynnetään yhteistoiminnassa rakennettua työkyvyn varhaisen tuen toimintamallia.

Tämä vaatii, että ongelmista on tiedettävä. Ole läsnä työntekijöillesi ja osoita välittämistä.

3

KAIPAATKO APUA?

Omalle uupumukselle voi sokeutua. Jos työkykysi on heikentynyt, hae apua työterveyshuollosta. Työterveys- huolto tukee työntekijöitä ja esimiehiä työkyvyn ylläpitämisessä.

Älä jättäydy yksin!

4

POISSAOLON JÄLKEEN

Hyvä työhönpaluu pohjustetaan jo sairauspoissaolon alkaessa. Työterveysneuvottelussa työntekijä, esimies ja terveydenhuollon edustaja suunnittelevat paluun ajankohtaa, käytännön järjestelyjä, paluuvaiheen tehtäväkuvaa ja mahdollisesti käynnistettäviä muutoksia työpaikalla.

- Nyt on ihan voittajafilis!

Työterveyshuolto suositteli työhön paluuta lokakuussa 2018 ensin työkokeiluna.

Kultasen mukaan asian piti olla yhdessä sovittu, ja työnantajan oli määrä toimittaa esitetytty hakemus Kuntien työeläkevakuuttajalle Kevalle. Useampikin taho oli sitä työnantajalta perännyt, mutta lopulta tuli ilmoitus, että kunnalle ei työkokeilu sovikaan.

- Minulle ei asiaa perusteltu muuten kuin, että tässä on nyt liian monta mutkaa matkassa.

Hän oli edelleen syövän kuntoutusvaiheessa, joten työn aloitus ei voisi olla kokopäiväinen. Työterveyslääkäri lupasi laatia osasairauspäivärahaa varten B-lausunnon.

"Olet muuten kokoaikatyössä"

Työhön paluuseen liittyvää tapaamista ei onnistuttu järjestämään ennen työn alkamista. Niinpä 2. tammikuuta Kultanen marssi työpaikalle. Käytävällä hän tapasi esimiehen, joka ilmoitti, että olet nyt sitten muuten kokoaikatyössä.

Kultanen ei voinut uskoa kuulemaansa. Hän tiedusteli työterveyslääkäriltä aiemmin sovittua lausuntoa osasairauspäivärahasta. Tilanne oli lääkärin mukaan muuttunut.

- Työterveyslääkäri kirjoitti lausunnossa, että työnantaja ei osasairauslomaa tule hyväksymään.

Kultanen suivaantui. Hän kertoo kysyneensä toisen lääkärin mielipidettä. Tämän mukaan työterveyslääkärin tehtävä on kirjoittaa lausunto potilaan terveydentilasta, ei ottaa kantaa siihen, mitä työnantaja mahdollisesti hyväksyy tai ei hyväksy.

Satu Kultanen pyysi palaveria kunnanjohtajalta, joka toimii myös henkilöstöjohtajana. Palaverissa Kultaselta tivattiin, maistuuko hänelle ylipäätään työnteko.

- Lainkaan ei sivuttu syytä, miksi olin ollut poissa pitkään.

Ja miksi olisi ollut tärkeää aloittaa työ osa-aikaisena ja voimieni mukaisesti. Ymmärrystä ei siihen ollut patkääkään. Sormella osoitettiin ja muistutettiin, että kun töihin kerran tulee, niin edellytetään, että ollaan työkykyisiä.

Kultanen jatkoi vielä jonkin aikaa keventäen työviikkoja pitämättömillä lomapäivillä. Sitten tuli taas pysähdys. Hän sai kaksi tajuttomuuskohtausta perättäisinä viikkoina. Neurologin tutkimuksissa ei löytynyt mitään vakavaa. Kyse oli kropan ja pääkropan ylikierroksista. Uupumus oli uusiutua.

Kultanen tiesi itsekkin, että työn aloitus ei mennyt kuten olisi pitänyt. Saman totesi mielenterveyspuolen lääkäri, joka katsoi että tilanne on liian kuormittava ja määräsi sairausloman.

- Olin jälleen sellaisessa hälytystilassa, että en pystynyt lainkaan rentoutumaan. Vaaleanpunaiset lasit olivat pudonneet silmiltäni. Jossain vaiheessa totesin lääkärille, että en oikein osaa sanoa, kumpi tässä on ollut pahempaa: syöpä vai tämä työpaikka ja pettymys siitä, miten minua on kohdeltu.

"Koulu on nyt minun juttuni"

Päätöksiä on tehtävä. Kultasen päätös oli juuri hänen itsensä näköinen.

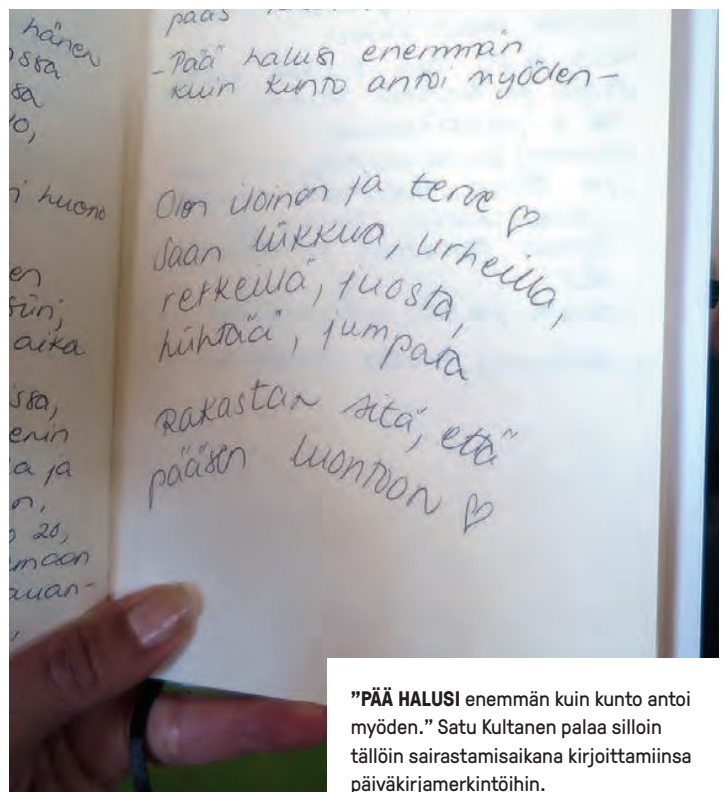
- Rakastan luontoa. Rakastan uuden oppimista ja kehittymistä. Yhdistin nämä ja lähdin kouluttautumaan luonto- ja eräoppaaksi.

Hän uskoo, että vuoden opiskelu Joensuussa antaa mitä parhaimmat lähtökohdat toipumisen tiellä entistä ehommaksi. Luvassa on myös eväitä ja ideoita miten kehittää työtehtäviä aiempaa luontolähtöisemmiksi.

- Tämä koulu on nyt minun juttuni. Olen ihan innoissani ja luotan, että tästä poikii pelkkää hyvää tulevaisuudessa. □

ELÄMÄ HYMYILEE Satu Kultaselle, kun mennyt jää taakse ja raikkaat tuulet puhaltavat edessä. Tulevaisuus kutkuttaa, mutta hyvällä tavalla.

"PÄÄ HALUSI enemmän kuin kunto antoi myöden." Satu Kultanen palaa silloin tällöin sairastamisaikana kirjoittamiinsa päiväkirjamerkintöihin.

RAATI

Mistä ostat lenkkitosusi?

JHL ON MUKANA #Ykkösketjuun-kampanjassa, jossa vaaditaan julkisilta hankinnoilta eettisyyttä. Tavoitteena on saada Suomeen yritys vastuulaki, joka velvoittaa selvittämään ja korjaamaan ihmisoikeuksiin liittyvät riskit ennakkoon.

Entä kuinka eettisesti kestäviä kulutusvalintoja JHL:n jäsenet tekevät arjessaan? Käsi sydämelle: Tilaatko tavaraa kiinalaisista verkkokaupoista? Ovatko bangladeshiläiset lapset ommelleet lenkkitosujesi saumat?

TULEEKO MIELEESI KYSYMYS,
jonka haluat esittää JHL:n jäsenille?
Lähetä se osoitteeseen motiiviraati@jhl.fi

Kati Isometsä-Ahoniemi
OHJAAJA
KANGASALA

Ostan lenkkarit urheilukaupasta ja ostopäätöstä tehdessä mietin lähinnä jalkineiden teknisiä ominaisuuksia, en niiden valmistusmaata tai -olosuhteita.

Muuten pyrin kyllä tekemään vastuullisia valintoja. Harkitsen kahdesti, tarvitsenko jonkun vaateen vai ostanko vain siksi, että se on kiva. Henkkamaukan vaatteet jätän mieluummin kauppaan, mutta on myönnettävä, että ylläni on Espritin paita, joka on valmistettu Male-siassa.

Etnisissä ravintoloissa en juuri käy, mutta kiinalaisista verkkokaupoista ostan silloin tällöin elektroniikkaa, esimerkiksi latureita ja kuulokkeita. Suosin suomalaisten ylläpitämää Kiina-kauppaa, josta on hyviä kokemuksia.

Kai Liistokki
PÄÄLUOTTAMUSMIES
KIRKKONUMMI

Hankin lenkkitosut marketin tarjouskorista kerran vuoteen. Ensimmäinen kriteeri on, että ne sopivat räpylöihini. Myös hintaa katson.

En ole kerskakuluttaja. Ostan vaatteita ja kodinkoneita vasta sitten, kun todella tarvitsen. Kiinalaisia verkkokauppoja olen käyttänyt joskus, en enää. Tuotteiden hinta-laatusuhde on huono, ja ihmettelen sitä, kuinka paketti voi tulla Kiinasta kahdella eurolla mutta samanlaisen lähettäminen Kirkkonummelta Helsinkiin maksaa enemmän. Jokin siinä mättää!

Käyn joskus kiinalaisissa ravintoloissa ja tiedostan joidenkin etnisien ravintoloiden toimintaan liittyvät riskit. Toisaalta myös hampurilaisketjuihin liittyy omat eettiset ongelmansa.

Maria Loponen
VR:N ASENTAJA
PIEKSAMÄKI

Ostan lenkkitosuja tosi harvoin, koska käytän edelliset ihan loppuun. Tossut hankin paikallisesta kenkäkaupasta, mutta en mieti valmistusmaata ja sitä, kuka tossut valmistaa. Sopivuus on tärkeintä.

Olen tosi nuuka mutta en osta vaatteita H&M:stä. Saatan käydä kaupoissa pyörimässä ja vatkaamassa vaatteita, mutta ostoskoriin pääty vähän. Viime aikoina olen teettänyt vaatteita ompelijalla, koska haluan suosia kotimaista käsityötä.

Valmistusoloja enemmän kiinnitän huomiota tuotteen materiaaliin. Ei keinokuitua minulle.

Verkkokaupoista en osta mitään. Haluan hypistellä tuotetta ja tykkään muutenkin kivijalkamyymälöistä ja palvelutilanteesta.

Räddaren i nöden

Akutvårdaren Lilian Nyholm-Hannus kan rädda allt fler livlösa patienter, eftersom någon redan börjat återuppliva.

text Hellevi Raita foto Santeri Jutila

Hon var 14 år då hon skadade sig illa i en olycka när hon åkte med på en moped utan hjälm och blev påkörd av en bil. När hon vaknade upp på sjukhuset följande dag och hennes mamma steg in i rummet visste hon det:

- Mamma, jag ska bli ambulansförare!

Nu har **Lilian Nyholm-Hannus**, 49, jobbat i sitt drömyrke i 29 år och det är fortfarande det enda hon kan tänka sig.

Morgonen är den lugnaste tiden på dygnet på brandstationen i Nykarleby. I början av arbetspasset går akutvårdarna igenom allting i ambulansen för att kolla att material och mediciner finns där. Hela tiden får de vara beredda på att rycka ut.

- Jag brukar säga att gå på toa innan du är nödig och ät innan du är hungrig.

Nyholm-Hannus siktar på att kunna slänga i sig lunch mellan elva och två, men lunchen blir kvar på bordet om det är en brådskande transport. När det är lugnt kan ambulanspersonalen studera. Varje vecka har de ett ämne som de ska behandla. På brandstationen finns också flera sovrum och en gymhörnna.

En gång i veckan ska ambulansen storstädas - då torkas allting av med desinficeringsmedel. Mest transporter är det på eftermiddagar och kvällar.

- Har man tur hinner man ta det lugnt, har man otur får man köra hela natten.

När morgonen kommer tvättar akutvårdarna bilen både ut- och invändigt. Efter det dygnslånga arbetspasset har man tre dygn ledigt.

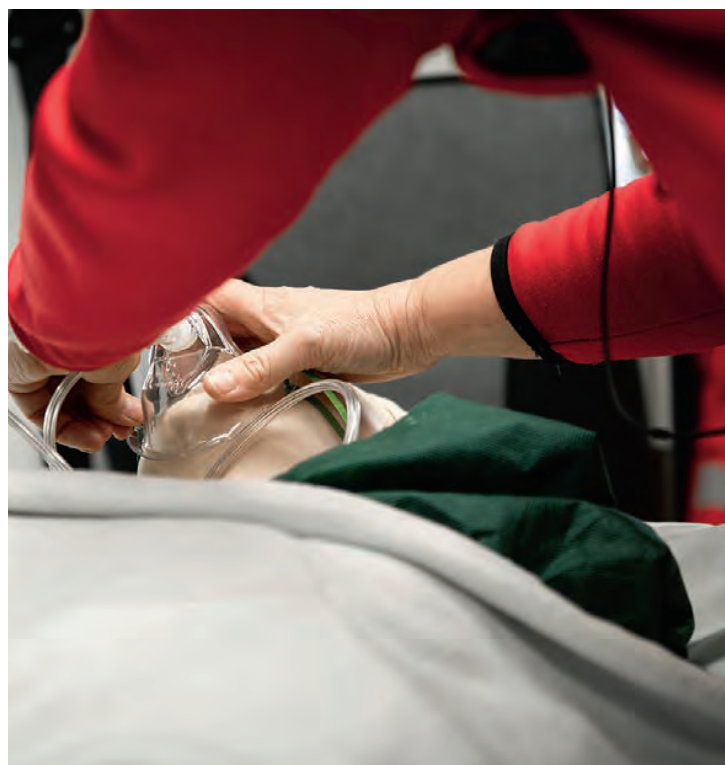
Rycker ut som brandman

Nyholm-Hannus blev först medikalvaktmästare och utbildade sig senare till sjukskötare. Hon är också halvordinarie brandman. Det betyder att hon på sin fritid kan delta när brandmän extrainkallas för utryckningar.

- Det kan gälla trafikolyckor, räddnings- och släckningsuppdrag. Det kan vara vad som helst - att bryta upp en bildörr åt ambulansen, ta upp en långtradare ur ett dike eller sanera olja eller kemikalier.

Medan barnen varit små har Nyholm-Hannus inte deltagit i utryckningarna så ofta utan överlätit det åt sin man som är brandförman på brandstationen.

- Min plan är att delta mera när pojkarna blir större och börjar klara sig bättre själv eftersom jag tycker det är roligt.

*Börja återuppliva!
De första minuterna
är superviktiga.*

PÅ BRANDSTATIONEN i Nykarleby har var och en en egen matlåda i köket, och det finns också sovrum där man kan vila. Akutvårdarna har en docka i människostorlek och -tyngd att öva på.

RING INTE MEDAN du väntar på ambulansen. Det är viktigt att hålla telefonlinjen ledig ifall ambulanspersonalen vill kolla upp läget, säger akutvårdarna Lina Backlund (till vänster) och Lilian Nyholm-Hannus.

Ambulansjobbet är ändå det hon tycker bäst om eftersom hon gillar patientkontakten.

- Det bästa är när jag känner att jag kan hjälpa folk, att jag kan vara med där det behövs och göra skillnad - att få patienterna att må bättre eller hålla dem stabila.

Många börjar återuppliva

Under de tre årtionden Nyholm-Hannus suttit i ambulans har arbetstakten ökat. Förr fick alla åka. Nu får många höra att de kan ta taxi eller egen bil till sjukhuset. En del kan stanna hemma. Ändå ökar transporterna - dels för att befolkningen åldras, dels för att ingrepp och akutvård koncentreras till de större sjukhusen. Nyholm-Hannus säger att patienterna fått större förståelse för att alla inte får åka ambulans. De flesta som först blir upprörda förstår när hon förklarar det för dem.

De vanligaste orsakerna till att folk kallar på ambulans är bröstsmärtor, rytmrubbningar, allmänt nedsatt tillstånd och fallolyckor. Patienter med bröstsmärtor och infarkter blir färre, men dominerar fortfarande. Däremot blir det allt vanligare att någon börjat återuppliva en livlös patient när Nyholm-Hannus hinner fram, i nästan två fall av tre. Det beror på att nödcentraloperatörerna enträget instruerar folk att återuppliva.

- Tidigare var det jätteovanligt att man börjat återuppliva. Allmänheten kan göra jättemycket. De första minuterna är superviktiga.

Det händer allt mer sällan att en patient inte går att rädda, några gånger per år per arbetstagare. Nyholm-Hannus säger att räddningspersonalen kanske har en mer naturlig syn på döden än många andra.

- Vi kan säga att nåja, han var ju redan död, för han var ju det. Ibland känns det lite som att det är förbjudet att dö i vårt samhälle, att alla ska klara sig och leva hur länge som helst.

Vid behov får personalen debriefing och de har också stöd av varandra.

- Alla jag jobbat med har klarat det bra psykiskt. På en liten station har vi koll på varandra. Tröskeln för att berätta om någonting känns fel är låg.

Kämpar med orken

Nyholm-Hannus och hennes mans yrken avspeglar sig också på familjens vardag. De påminner barnen om allt de ska vara försiktiga med. Sönerna ska ha hjälm när de börjar åka moped.

- Byt yrke! säger min dotter när hon tycker att jag tjatar, skrattar Nyholm-Hannus.

För en tid sedan insjuknade Lilian Nyholm-Hannus i fibromyalgi, ett syndrom orsakar smärta i kroppen. I hennes fall är det värsta besväret trötthet och därför jobbar hon halvtid, det vill säga ett dygn i veckan. Hon säger att det känns vemodigt att inse att hon kanske inte kommer att orka i sitt drömyrke ända till pensioneringen. Det vore svårt att hitta ett lika utmanande jobb. Hon beskriver akutvårdarjobbet som ett sätt att leva:

- Det ska vara omväxling, man ska inte veta på förhand, det ska vara lite adrenalinkickar och jobbet ska sätta ens hjärna på prov, man ska tvingas tänka efter. Den här spänningen som kommer ibland när man ge sitt allt ger kickar.

Hon hoppas ändå på att må bättre då hon får vila upp sig genom halvtidsarrangemanget. □

Ammattina idoli

Youtube-tähti Roni Back näkee tulevaisuutensa netissä eikä lämpene televisiouralle. Hän rohkaisee kaikkia kokeilemaan rohkeasti tubettamista vaikka matkimalla omia idoleitaan.

teksti Heidi Hänninen kuvat Vesa Tyni

Roni Back aiheuttaa faneissaan hysteriaa. Motiivin kuvaukset on ajoitettu espoolaisen Duudsonit-tempupuiston aukioloaikojen ulkopuolelle, jotta kuvat saadaan ottaa rauhassa.

Silti sana tubetähden läsnäolosta leviää nopeasti liikuntapäivää viettävässä koululuokassa. Lapset kerääntyvät ihailevina Backin ympärille.

- Roni, oot paras tubettaja, hihkaisee teini-ikää lähestyvä poika ja heittää idolilleen yläfemmat.

Puoli miljoonaa kuukaudessa

Roni Back, 25, on oikealta sukunimeltään Bäck. Hän on tubettanut kuutisen vuotta, joista kolme viimeisintä ammatikseen. Hänen tilinsä Youtube-suoratoistopalvelussa on kerännyt liki 460 000 tilaajaa, ja yksittäisillä videoilla on keskimäärin 200 000 näyttökertaa.

Suosion kasvu on ollut huimaa. Tällä hetkellä hänen videonsa keräävät joka kuukausi noin puoli miljoonaa yksittäistä katsojaa ja noin 10 000 uutta tilaajaa.

- Mieti, puoli miljoonaa on kymmenisen prosenttia kaikista suomalaisista! Välillä se vähän ahdistaa, koska kaikki lähti liikkeelle harrastuksesta, hän sanoo.

Roni Backista tuli ammattimainen tubettaja noin kolme vuotta sitten. Ensimmäisen sysäyksen antoi purentavien vuoksi tehty leukaleikkaus vuonna 2015.

- Se muutti ulkonäköäni mielestäni parempaan suuntaan. Sen ansiosta ajattelin, että on uuden elämän aika: tästä lähtee itsevarma Roni, joka esiintyy Youtubessa omilla kasvoillaan.

Samoihin aikoihin hän sanoo älynneensä, että mitä enemmän itseään laittaa likoon, sitä enemmän videoita katsotaan.

- Aiemmin esiinnyin pelkällä äänelläni. Kun vertasin itseäni kollegoihini, huomasin, että heidän henkilöbrändinsä olivat aidompia ja samaistuttavampia kuin minun pelkkä ääneni.

Uudistumisen yhteydessä myös videoiden sisältö muuttui. Ensimmäisissä videoissaan Back pelasi Minecraft-videopeliä ja käytti nimeä Roni the Gamer (pelaaja Roni).

- Kun nyt katson noita videoita, mietin, miten tuosta kotikoulu-ousta on voinut tulla mitään suurempaa. Silti juuri se on loppujen lopuksi tuonut minut tähän pisteeseen.

Nykyisin Back kertoo seuraajilleen omasta elämästään tai muista itseään kiinnostavista aiheista, kuten EU:n tekijänoikeusdirektiivistä tai Yhdysvaltain presidentin **Donald Trumpin** sekä Pohjois-Korean johtajan **Kim Jong-unin** tapaamisesta. Toisinaan hän vain hulluttelee.

Negatiivisuus satuttaa

Lapsena Roni Back oli hiljainen ja ujo. Hän halusi esiintyä, muttei uskaltanut. Youtube tarjosi kanavan, jossa pystyi keräämään huomiota helposti.

- Olin myös katsonut kansainvälisiä tubettajia ja ajatellut, että tuota haluan tehdä työkseni. Suomessa ei vielä ollut yhtään ammattilaista, ja oli outoa unelmoida jostain sellaisesta, jota ei vielä ollut olemassa.

Backista on tullut yksi Suomen kärkitubettajista, minkä seurauksena myös julkisuuteen liittyvistä lieveilmiöistä on tullut osa elämää.

- Suosio tuo aina negatiivisuutta mukanaan. En osaa käsitellä asiaa, koska olen pohjimmiltani herkkä ihminen. Kun joku puhuu minusta pahaa, tulen surulliseksi.

Kielteistä palautetta tulee onneksi suhteellisen vähän.

- Silti on helppo lukea sata positiivista kommenttia, mutta jos seassa on yksi negatiivinen - mitä jää mieleen? Tietysti se negatiivinen. Lähinnä löytyy niitä, jotka vahtivat jokaista liikettäni tai sanaani ja yrittävät löytää niistä virheitä.

Eniten Backia harmittaa, että hänen sanojaan vääristellään.

- Sitä tapahtuu yllättävän paljon.

Toisaalta julkisuus on tehnyt Backista rohkeamman.

- Itsevarmuuteni on satakertaistunut. Aiemmin uskoin, ettei kukaan välitä minusta. Minulla ei ollut oikein identiteettiä tai käsitystä siitä, kuka olen tai missä olen hyvä. Sitten yhtäkkiä ihmiset kiinnostuivat minusta. Ehkä se nousi vähän jopa päähän.

Miten tämä sitten näkyi?

- En ole ollut missään nimessä ylimielinen tai pitänyt itsestäni liikaa numeroa. Ehkä eniten minua mietitytti, mitä teen ansaitsemallani rahalla.

Back asui 22-vuotiaaksi asti vanhempiensa luona eikä hänellä ollut pysyvää työtä.

AIKAJANA

1993

Synnyin Lahden keskussairaalassa.

2000

Muutin Helsinkiin maalta.

2012

Tein ensimmäisen tube-videon.

2012

Voitin salibändin A-juniorien SM-hopeaa.

2013

Kävin armeijan.

KATSO
RONIN
MUISTO
KESÄTYÖSTÄ
motivilehti.fi

*– Kun joku puhuu
minusta pahaa, tulen
surulliseksi.*

– Suomessa on vielä tilaa uusille tubettajille.

- Kun rahaa tuli yhtäkkiä enemmän kuin tarvitsin, sitä oli vaikea käsitellä. En edelleenkaan tuhlaa, mutta jouduin kyllä pohtimaan, mitä tämä kaikki oikein tarkoittaa.

Ajatelkaa itse!

Roni Backin yleisö koostuu eri-ikäisistä faneista, joista nuorimmat ovat hädin tuskin alakoulussa. Kun kohderyhmänä on koko kansa, viisivuotias fani on ihan yhtä merkittävä kuin 50-vuotias.

Toisaalta Back tietää vastuunsa erityisesti lasten fanittamana tubettajana.

- Parhaimpia taitojani on se, että osaan ajatella etukäteen, mitä kannattaa sanoa ja mitä ei.

Backin mukaan Suomessa reagoidaan sisältöihin herkästi. Esimerkiksi lentäminen kirvoittaa heti kommentteja saastuttamisesta ja ilmastonmuutoksesta.

- Kun sain lentämisestä palautetta, käsitelin aihetta videolla. Yritän aina keskustella katsojien kanssa ja vastaan heidän kommentteihinsa.

Back sanoo, että hänellä on videoissaan agenda, mutta tarkoituksena ei ole yrittää muuttaa ketään.

- Pääpointtini on, että minä olen tätä mieltä, mutta miettikää itse, mikä on teidän näkemyksenne. Koetan saada ihmiset ajattelemaan itse.

Kaupallisuus helpottaa tekemistä

Tubettaminen on vielä niin uusi ammatti, että sitä ei aina pidetä oikeana työnä. Roni Back tekee ja julkaisee neljä-viisi videota joka viikko. Työ vie kaiken ajan.

- Tälläkin viikolla olen kolmena päivänä aloittanut työt kahdeksalta aamulla ja lopettanut noin yhdeltätoista illalla.

Työn muoto on muuttunut perinteisestä. Työmatka on usein vain sängystä tietokoneen ääreen - mutta toisaalta työtä voi tehdä koko ajan ja missä vain.

Tubettajan tulot riippuvat paljon siitä, minkälaisia videoita tekee ja onko valmis kaupalliseen yhteistyöhön.

- Minä olen koko kansan Roni eli henkilöbrändini sopii hyvin kaupalliseen yhteistyöhön. Sen ansiosta saan uusia mahdollisuuksia ja ideoita sekä suuremman korvauksen kun normaalin videon tekemisestä.

Backille suosio on taannut sen, että hän voi tarttua nykyisin vain diileihin, jotka häntä oikeasti kiinnostavat. Hän valikoi tuotteita ja palveluita, joiden arvot hän jakaa - tai joiden ansiosta hän pääsee koke-

maan jotain uutta. Yhteistyö on vienyt hänet esimerkiksi Kolumbiaan kahvin jäljille sekä helsinkiläiselle voimalaitokselle yöksi.

Mutta voiko kenestä tahansa tulla tubettaja? Roni Back rohkaisee kokeilemaan.

- Ei siihen tarvita erityistä suunnitelmaa tai brändiä. Tärkeintä on tehdä säännöllisesti ja pitää hauskaa. Aluksi voi lähteä vaikka matkimaan.

Kyllä, matkiminen on siis Backin mukaan sallittua.

- Yksikään idea ei ole jonkun omaisuutta. Minu matkitaan paljon ja se on yksi suurimmista kohteliaisuuksista.

Tubessa voi pärjätä myös, vaikka siellä haluaisi puhua vain ay-asioista. Jos aihe on liian kuiva, siitä pitää tehdä muilla keinoilla ja tavoilla kiinnostava ja hauska, Back ohjeistaa.

- Ihmisistä 99 prosenttia tulee Youtubeen viihtymään. Siksi puhun vakavista asioista viihteellisesti ja koetan saada huumoria mukaan.

Tulevaisuus on tubessa

Back sai kauppatieteiden kandidaatin tutkinnon vuonna 2015 Estonian Business Schoolista Helsingin Ruoholahdesta. Jos tubettaminen alkaisi nyt kylästyttää, voisi hän hyödyntää koulutustaan ja siirtyä esimerkiksi markkinointialalle. Kansainvälisyydelle Back ei sano ehdottomasti ei, muttei näillä näkymin ole vaihtamassa suomen kieltä englantiin.

- Moni on kysynyt, miksi tyydyn Suomeen, kun voisin muualla saada miljoonia seuraajia. Kansainvälisellä kanavalla voi olla miljoonia tilaajia, mutta sitä katsotaan vähemmän kuin minua, koska kilpailu on kovempaa.

Ulkomailla monilla tubettajilla on oma tuotantotiimi. Siinä kilpailussa yksinäinen tubettaja voi jäädä jalkoihin.

- Suomessa homma ei ole vielä yhtä kehittyntä ja tarjontaa on edelleen vähän. Tällä olisi vieläkin tilaa vaikka kuinka monelle tubettajalle.

Oman tulevaisuutensa Back näkee Youtubessa.

- Radioon en menisi koskaan, hän toteaa jyrkästi.

Häntä on pyydetty televisioon useita kertoja esimerkiksi viihdeohjelmien juontajaksi.

- Televisioura olisi yksi typerimmistä ratkaisuista, jonka voisin tehdä. Tube on kasvava kanava, jossa myös rahaa liikkuu paljon enemmän. Tubettamisessa saan tehdä sitä, mitä itse haluan, kun taas telkkarissa joku muu määrittelisi, mitä tehdään ja minkälainen pitää olla. □

2015

2014

Leukani leikattiin.

Valmistuin yliopistosta.

2016

Ostin ensimmäisen asunnon.

2018

Joukkueeni voitti Ford Boyard -tv-ohjelman.

Motiivini

MIKÄ ON YOUTUBESSA TÄRKEINTÄ?

Pitkäjänteisyys ja aitous.

MILLAISEN VIDEOON TEKISIT ÄÄNESTÄMISESTÄ?

Tekisin todennäköisesti videon, jossa näyttäisin, millaista on mennä äänestämään. Kaikki arkinen toimii videolla ja antaa hyvää esimerkkiä.

MITÄ ON PARAS FANIPALAUTE?

Esimerkiksi kerran kadulla minua vastaan tuli noin 14–15-vuotias nuori. Hän halasi minua ja sanoi, ettei halua häiritä enempää.

Sitten hän jatkoi matkaansa.

Se tuntui koskettavalta.

Alueelta

Yhdistysten ilmoituksia alueittain. Kokous-, koulutus- ja tapahtumailmoitukset löytyvät myös jhl.fi/tapahtumakalenteri.

Etelä-Suomi

Helsingin Yliopistollisen Keskussairaalan henkilö- kunta JHL 035

Sääntöm. kevätkokous 24.4. klo 17
HTY-talo Paasitorni, Paasivuorenk. 5 A.
Arvonta osallistujien kesken. Kahvit.

Espoo JHL 869

Sääntöm. kevätkokous 24.4. klo 18
Valtuustotalon kahvio. Kahvitarjoilu.

Helsingin kunnalliset perhe- päivähoitajat JHL 20

- Sääntöm. kevätkokous 24.4. klo 18.15.
Siemenkuja 4, rpph. Ompu. Ajan-
kohtaiset edunvalvonnan asiat,
syksyn liikuntapäivän ja opintopäivän
aihe. Tarjolla pientä suolaista sekä
kokousporkkanan arvonta.
- Kylpylämatka Toilaan 9.-13.6.
Toila Spa Hotell Viro. Lähtö 9.6. Helsinki.
- Tallinna. Tallinnasta tilausbussilla
Toilaan. Paluu 13.6 Toilasta lähtö bus-
silla klo 12 jälkeen Tallinnaan. Iltapäivä
vapaa-aikaa Tallinnassa, Eckerö lähtee
Tallinnasta 18.30, saavumme Helsinkiin
klo 21. Hinta on 235 € yhd. jäsen,
seuralainen 290 €, sis. kuljetukset,
majoituksen 2hh täysihoidolla sekä
lääkinnällisen konsultaation ja 3 hoitoa
päivässä. Lisät. 050 522 6730. Sit. ilm.
pelttari.eila@outlook.com.

Espoon julkisten ja teknisten alojen työntekijät JHL 615

Sääntöm. kevätkokous 25.4. klo 16.30
Espoon valtuustotalo, keskustan
ryhmähuone. Tarjolla jotain pientä
naposteltavaa.

Janakkalan kunnalliset JHL 237

Sääntöm. kevätkokouspäivämäärään
on tullut muutos. Uusi aika 25.4. klo 18
Sandwics Bros, Tohvelantie 5, Turenki.
Valitaan hallitukseen yksi varsinainen
ja kaksi varajäsentä sekä päätetään
Kivenkolan kauden 2019 vuokratinnat.
Kokouksessa keskustellaan myös
Kivenkolan tulevaisuudesta. Tarjolla
suolaista iltapalaa.

Sysmän JHL 380

Sääntöm. kevätkokous 29.4. klo 18
Sysmän kunnanvirasto, kirjasto,
Väihkyläntie 5, käynti pääovesta.

Espoon kaupungintyön- tekijät/eläkeläiset JHL 197

- Teatteri Appivanhempien ABC 4.5.
klo 19 Selloali, Leppävaara. Hinta jäsen
20 €, avec 31 €, sis. väliaikatarjoilu.
Sit. ilm. heti 040 1711482 iltaisin
klo 18-20, myös txt.
- Saaristoretki Pentalan saareen ja
museovierailu. Ajankohta: kesäkuussa,
tarkempi aika vielä avoin. Päivä ja
lähtöaika ilmoitetaan myöhemmin.
- Kesäpäivää vietämme perinteiseen
tapaan ja syömmekin kevyen "kenttä-
lounaan". Ilm. 040 1711482 mieluisimmin
iltaisin klo 18-20, myös txt.

VR Auto-miehet JHL 1089

Kesäkauden avajaiset 18.5. klo 9
Mustiossa, Korkeaniementie 90.
Laitetaan taas paikkoja kesäkuuntoon
ja jutellaan talven kuulumisia. Pidetään
hauskaa ja nautitaan tarjoilusta.

Tuusulan kunnalliset JHL 224

- Kesäristeily 17.8. Linja-auto Jokelan
asemalta klo 10 - Kellokoski 10.15 -
Järvenpää 10.25 - Hyrylä 10.35 - Riihi-
kallio 10.40 - Porvoo. Oma aikaa tutus-
tua Porvooseen. Ruokailu. Laiva lähtee
klo 16. Jäsenhintaa 25 €. Sit. ilm. 30.5
mennessä taito.rasanen@tuusula.fi.
- Linnanmäki -rannekeet yhd. jäsenille
25 € ennakko hintaan. Sit. varaus 15.5.
mennessä taito.rasanen@tuusula.fi.

Itä-Suomi

Leppävirta JHL 269

Sääntöm. kevätkokous 25.4. klo 18
Tirkkosen juhlahuoneisto, Kievarin-
katu 11. Hallitus klo 17.30. Kahvitarjoilu.

Kuopion kaupungin JHL 862

Sääntöm. kevätkokous 25.4. klo 18
ravintola Aronia, Presidentinkatu 3,
Kuopio. Ravintola on Savon ammatti-
opiston tiloissa. Kokous aloitetaan
kahvilla ja pikkupurtavalla klo 17.30.

Tohmajärven JHL 375

Kevätretki kauppakeskus Matkukseen
Kuopioon 18.5. Lähtö klo 8 Tohmajärven
linjakkaan pihasta, Järnefeltintie 8.
Yhd. maksaa kuljetuksen, retki
jäsenille perheineen ilmainen.
Sit. ilm. 040 505 7545 viim. 10.5.

Kaakkois-Suomi

Järvi-Savon JHL 650

Sääntöm. kevätkokous 24.4. klo 18
Rinssi Eversti, Ohitustie 5, Rantasalmi.

Lappi

Pohjois-Suomen lentoasemat JHL 662

Sääntöm. kevätkokous 27.4. klo 16
JHL Lapin aluetoimisto Rovakatu 20-22
A. Kokouksen jälkeen ruokailu.

Kemi-Torniolaakson erityispalvelut JHL 787

Keilailta 10.5. klo 18 alkaen Tornion
keilahalli, Teollisuuskatu 8-10. Työ-
viikosta rentoutuminen keilauksen ja
iltapalan merkeissä. Ilm. 6.5. mennessä
Olgalle 040 835 0670.

Oulu

Kempeleen JHL 680

Sääntöm. kevätkokous 24.4. klo 18
Linnankankaan koulu, Linnakaarto 20,
Kempele, sisäänkäynti D-ovesta, sisä-
piha. Tarjolla kahvia ja pientä purtavaa.

lin JHL 351

Sääntöm. kevätkokous 29.4. klo 18
museokahvila Huilinki, Puistotie 4, li.
Muistamme 50 ja 60 vuotta täyttäviä
jäseniämme. Kakkukahvit.

Hintan tiemiehet JHL 455

Sääntöm. kevätkokous klo 17 Katin-
kullantie 11, 88610 Vuokatti. Ruokailu
ja keilausta kokouksen jälkeen.
Ilm. 040 589 5875.

Vaasa

Vaasan kaupungin kunnalliset JHL 127

Sääntöm. kevätkokous 29.4. klo 18
Hietalahdenkatu 21. Ilm. viim. 25.4.
maria.hautaluoma@jhl127.fi.

Satakunta

Pomarkun kunnalliset JHL 761

- Hallituksen kokous 6.5. klo 17.15
Vanhatie 14, Pomarkku
- Hallituksen kokous 4.6. klo 17.15
osoitteessa Törmäläntie 4, Pomarkku.

Sisä-Suomi

Tampereen kaupungin liikennehenkilökunta JHL ry 177

Sääntöm. kevätkokous 24.4. klo 16.30
Lounaskahvila Mari, Hyllilänkatu 3
Keskustellaan Vetelikon tulevaisuudes-
ta. Kokouksen jälkeen ruokatarjoilu.

Tampereen Sähkölaitos Oy henkilökunta JHL 120

Sääntöm. kevätkokous 30.4. klo 16
Kalevankankaan työmaaruokala, Hau-
tausmaankatu 6. Kahvi- ja voileipä-
tarjoilu.

Raideammattilaisten osasto 101 JHL 1101

Sääntöm. kevätkokous 18.5. klo 13,
hallitus klo 12, hotelli Scandic Tampere
Station Ratapihankatu 37. Mikäli
tarvitset junalippuja kokousmatkalle,
yhd. korvaa ne kuitteja/matkalaskua
vastaan jälkikäteen. Ruokailun varmis-
tamiseksi ilm. 8.5. mennessä
040 866 5434, miel. txt.

TieJHL Keski-Suomi JHL 179

Jäsenmatka Pärnuun 24.-28.7. Bussi-
reitti Vaajakoski-Jkl-Jämsä-Lahti-Hki.
Ensimmäinen yö Europa-laivalla B2-
hytissä, yöpymiset Hotelli Pärnussa
2 hh. Hinta osaston jäsen 206 €,
avec 366 €, sis. ateriat laivalla menen
tullen. Sit. ilm. 050 527 6894 ja maksu
29.4. mennessä yhd. tilille
FI73 5091 0320 0366 42.

Tiealan yhdistys JHL 699

Toiminnasuunnitteluretki Tallinnaan
30.8.-1.9. Bussi lähtee Parkanosta
ja kulkee kolmostietä Tampereen ja
Hämeenlinnan kautta Helsinkiin.
Lähtö Helsingistä klo 10, Tallinnassa
klo 13. Perillä ollaan kaksi yötä Tallinnan
keskustassa hotellissa. Linja-auto on
retkeläisten käytössä matkan ajan.
Paluu 1.9. klo 13 Tallinnasta. Helsingissä

klo 17. Lisät. Tapio 040 524 2427 tai Marko 0400 483 697. Sit. ilm. 1.5. mennessä. Matkan on yhd. jäsenelle ilmainen, avec 179 €, sis. matkat ja majoitukset hotellissa (2 yötä). Aamu-pala kuuluu hintaan.

Varsinais-Suomi

Turun teknisten ja hyvinvointialojen ammattilaiset JHL 553

Sääntöm. kevätkokous 24.4. klo 18 yhd. toimitilassa, Kaskenkatu 17 A 14. Kahvitarjoilu.

Raideammattilaisten V-S os. 201 JHL 1201

Sääntöm. kevätkokous 2.5. klo 18 Kortteliravintola Kerttu, sauna-/kokoustila, Läntinen Pitkätie 35, Turku. Kahvitarjoilu. Hallitus kokoontuu klo 17.

Liedon JHL 557

Päiväretki Raumalle 25.5. Lähtö klo 8 Härkätien terveyskeskuksen pihalta, klo 10 aamukahvit ravintola Sky Lounge Tornissa Rauman vesitornin huipulla, klo 10.45 Vanhan Rauman opastettu 1,5h kävelykierros, klo 12.30 noutopöytälounas ravintola Villa Tallbossa, klo 13.30 Omaehtoista tutustumista Vanhan Rauman kortteleihin, klo 15 iltapäiväkahvit Rauman kauppatorilla, jonka jälkeen paluumatka Lietoon. Sit. ilm. 7.5 mennessä txt 0400 885 189 tai marjut.laiho@lieto.fi. Omavastuu JHL 557 jäsenille 25 €, avec 50 € maksettuna 7.5 mennessä yhd. tilille FI76 4309 1440 0003 37. Ilm. päivän jälkeen tulleista peruutuksista perimme hinnan todellisten kulujen mukaan.

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään osoitteessa www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma

Mikäli haluat kokousilmoituksen lehteen, täytä lomakkeen kohta 3, jossa ruksaat kohdan ”Haluan tapahtuman myös Motiivi-lehteen”.

VIHDOY VISULAHDESSA! JHL:N VAUHOIKAS PERHEVIKONLOPPU!

7.6.-9.6.2019

EDUT JHL:N JÄSENKORTTIA NÄYTTÄMÄLLÄ

**VISULAHTI-RANNEKKEET 7.-9.6.2019
HINTAAN 17 € (NORM 25€).**

Ei minimiostorajoitusta. Rannekkeet voi ostaa suoraan Visulahden lipunmyyntipisteistä. Yli 20 rannekkeen tilaukset sähköpostilla osoitteesta info.visulahti@puuhagroup.com

**RAVINTOLA KULKURIN BUFFET 7.-9.6.2019
12 € / AIKUINEN JA 8 € / ALLE 12-VUOTIAS LAPSI.**

LEIRIYTYMINEN 10 € / VRK

/ matkailuajoneuvo, matkailuperävaunu tai teltta + 4 € / hlö / vrk + sähkö 7 € / vrk.

LOMAKOTITALOT JA LEIRINTÄMÖKIT -10 %

Lomatulo 2 hlö 75 € / vrk | Lomatulo 4 hlö 100 € / vrk | Lomatulo 4 hlö saunalla 120 € / vrk
Lomatulo 6 hlö saunalla 145 € / vrk | Leirintämökki 50 € / vrk

**JHL JULKISTEN JA
HYVINVOINTIALOJEN LIITTO**

VisULAHTI

Äänestä EU-vaaleissa!

JUURI KUN EDUSKUNTAVALIWAALEISTA on selvitty, pitäisi äänestää EU-vaaleissa. Suomella on tähän asti ollut 13 europarlamentaarikkoa. Jos Iso-Britannia on yhä EU:n jäsen uuden vaalikauden 2019-2024 alkaessa (heinäkuussa 2019), säilyy Suomen paikkamäärä nykyisellään. Kun Ison-Britannian EU-ero (Brexit) astuu voimaan, nousee Suomen paikkamäärä 14:ään. Kaikkiaan parlamenttiin valitaan 705 edustajaa.

Parlamentti ja EU:n neuvosto eli EU-maiden ministerit päättävät yhdessä EU:n lainsäädännöstä ja budjetista. Lisäksi parlamentti valvoo muiden EU:n elinten toimintaa.

Tämän vuoksi jokaisen ääni on tärkeä. □

MITKÄ EU-VAALIT?

EU:n päätökset vaikuttavat yllättävän paljon arkeemme. Euroopan parlamentti on tärkeä lainsäätävä ja vaikuttaja, ja sillä on paljon valtaa työelämän asioissa. Parlamenttiin tarvitaan suomalaisia edustajia, jotka pitävät työntekijöiden ja julkisten palvelujen puolta. Nyt äänestetään demokratian, sananvapauden, ihmisoikeuksien ja järjestäytymisvapauden puolesta. EU:sta on liikkeellä paljon virheellistä tietoa. On tärkeää, että keskustelu perustuu oikeaan tietoon ja faktoihin.

MITÄ EU ANTAA?

Lista EU:n turvaamista asioista on pitkä. Näitä ovat muun muassa • työterveys • työturvallisuus • sukupuolten tasa-arvo • syrjinnän kieltä • ihmisoikeudet • vapaa liikkuvuus • kuluttajansuoja • ympäristön suojele • ilmaston suojele • lääketurvallisuus • ruokaturvallisuus • puhelujen hinnat • opiskelijavaihto • yhteinen valuutta • turvalliset leikkipaikat.

MILLAISTA TYÖELÄMÄÄ ME HALUAMME?

Eurooppalaiset työelämän vähimmäisoikeudet estävät työehtojen polkemista ja epäreilua kilpailua. Turvattomiin työsuhteisiin keikkatyössä, alustatyössä ja nollatuntisopimuksissa puututaan. Ulkomaalaista työvoimaa ei käytetä halpatyövoimana. Samat työehdot kuuluvat kaikille samassa paikassa tehdystä samasta työstä. Työmarkkinasopimuksia kunnioitetaan. Väärinkäytöksistä ilmoittavia suojellaan. Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen on joustavaa.

MILLAISEN EUROOPAN PUOLESTA?

Eurooppa ei toimi vain talouden, markkinoiden ja kilpailun ehdoilla. Siksi julkiset palvelut eivät saa jäädä sisämarkkinoiden jalkoihin. Verotus on oikeudenmukaista ja veronkierto kurissa. Kauppasopimuksissa noudatetaan reiluja pelisääntöjä ja julkisissa hankinnoissa sosiaalisen vastuun periaatteita. Sääntelyn purku ei saa tarkoittaa suojelun purkua! Rikkomuksista oikeusvaltiota vastaan on tultava seurauksia.

Merja Launis-Ahtiainen
Erityisasiantuntija
Yhteiskuntavaikuttaminen ja
kansainvälinen edunvalvonta

JHL ON MUKANA VALTAKUNNALLISESSA

Vaadi faktat -kampanjassa FIPSUn eli julkisen alan ammattiliittojen kansainvälisen verkoston kautta. Kampanjassa on mukana laaja joukko ay-liikettä, työnantajia ja kansalaisjärjestöjä sekä lähes kaikki puolueet. Lue lisää kampanjasta, EU-vaaleista ja JHL:läisistä ehdokkaista liiton verkkosivuilta ja Motiivin verkkolehdestä. Varsinainen vaalipäivä on sunnuntai 26.5.2019. Annetaan yhdessä ääni paremmalle työelämälle!

LUE LISÄÄ
motiivilehti.fi ja jhl.fi

Soviteltoon päivärahaan muutoksia

Huhtikuun alusta lähtien osa-aikatyöstä ja enintään kaksi viikkoa kestävästä kokoaikatyöstä saatava palkka huomioidaan sovittelussa siinä vaiheessa, kun se maksetaan. Jos siis palkanmaksupäivä on vasta hakemusjakson jälkeen, ei palkkalaskelmaa tarvitse jatkossa odottaa, vaan voidaan maksaa täyttä päivärahaa – työpäivistä huolimatta.

Mikä muuttuu?

Päivärahahakemus täytetään jatkossa kuten ennenkin eli työpäivät ja -tunnit merkitään tehdyn mukaisesti. Työssäoloehto ja aktiivisuus kertyvät yhä sen perusteella, milloin työ on tehty.

Hakemukseen liitetään kaikki palkkalaskelmat, joiden maksupäivä osuu haettavalle jaksolle. Jos palkkaa ei makseta vielä hakujakson aikana, ilmoitetaan hakemuksessa, että tilipäivä on myöhemmin. Palkkalaskelma toimitetaan työttömyyskassalle sen hakemuksen yhteydessä, jolle palkanmaksupäivä osuu. Palkkalaskelma lähetetään, vaikka kyseisellä hakujaksolla ei olisi yhtään työpäivää.

Esimerkki:

Olet täyttämässä hakemusta ajalta 1.4. – 30.4.2019. Hakujaksolla olet keikka-työssä 16. – 20.4., josta palkka maksetaan 15.5. Merkitse hakemukseen työpäivät työtunteineen ja ilmoita, että palkanmaksupäivä on vasta hakujakson jälkeen. Päiväraha maksetaan huhtikuulta täysimääräisenä.

Seuraavan hakemuksen lähetät ajalta 1.5. – 31.5.2019, jolloin olet kokonaan työtön. Huhtikuussa tehdyn työn palkanmaksupäivä on 15.5. Toukokuun päiväraha maksetaan sovitteluna ja tulona huomioidaan palkka huhtikuun työpäiviltä.

Hakujakson sovittelussa voidaan huomioida tuloja useammalta kuukaudelta, jos niiden maksupäivät osuvat samalle kuulle.

Esimerkki:

Aloitat kuukausipalkkaisen osa-aikatyön 20.4.2019, mutta ensimmäinen tilipäivä on 15.5. Samana päivänä maksetaan palkka huhti- ja toukokuulta, joten kumpikin palkka huomioidaan toukokuussa.

Työaikatarkastelu seuraa palkanmaksua

Sovittelua päivärahaa ei jatkossakaan voida maksaa, mikäli tehty työaika ylittää 80 prosenttia alan enimmäistyöajasta. Huhtikuusta alkaen työaikatarkastelu tehdään kuitenkin vasta silloin, kun palkka maksetaan. Lisäksi kuukauteen katsotaan jatkossa sisältyvän aina 21,5 arkipäivää.

Esimerkki:

Haet soviteltua päivärahaa ajalta 1.5. – 31.5.2019, jolloin työtunteja on yhteensä 140. Palkkaa maksetaan toukokuussa 70 tunnilta ja loput 70 tuntia vasta kesäkuussa. Toukokuun työajaksi huomioidaan palkanmaksun mukaisesti ainoastaan 70 tuntia, eikä työaika näin ollen ylitä hakujaksolla, vaikka todellisia tehtyjä tunteja oli 140. Aiemmin enimmäistyöaika olisi ylittynyt.

eWertti Nettikassa on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

Postiosoite: PL 100, 00531 Helsinki
Sähköposti: tkassa@jhl.fi

eEmeli Puhelinkassa päivystää kellon ympäri numerossa 010 190 300 ja henkilökohtaisesti maanantai-perjantai klo 9-14. eEmelissä saat ohjeita, voit tehdä kokonaan työttömän jatkohakemuksen, sekä tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan)

MINÄ

Kiltti bilettäjä

JHL:läinen Jonna Harju, 21, opiskelee sosionomiksi, sillä rikkinäisten nuorten auttaminen on hänelle sydämen asia. Valmistumisen jälkeen unelmissa siintää muutto Tornioista Helsinkiin ja työpaikka lastensuojelussa.

teksti Samuli Launonen kuva Jyrki Nikkilä

JONNA HARJU
syntynyt 1998

KOTIPAIKKA
Tornio

AMMATTI
sosionomiopiskelija

KOULU
Lapin korkeakoulu

PERHE
vanhemmat ja
8 sisarusta

HARRASTUKSET
opiskelijatoiminta

45

suoritettua
opintopistettä

3

Goom-
risteilyä

99

koulutuntia
tammikuussa

16

haalari-
merkkiä

31

kynää
penaalissa

6

opiskelija-
bileitä

6

opiskelija-
bileitä
selvänä

– *Opiskelijabileissä ei ole pakko juoda. Hauskaa on silti ja rahaa säästynee hurjasti.*

8

kenkäparia

170 870

askelta
kuukaudessa

25

päiväunet
kuukaudessa

KESÄN RYHMÄVARAUKSET KANNATTAÄ TEHDÄ NYT!

Linnateatteri goes Telakka - kesän liput myynnissä!

KÄSIKIRJOITUS Antto Terras OIRAUS Kari-Pekka Toivonen
KYMMENTÄ KOKOISSA NÄHÄÄN Katriina Sinisalo Miika Laakso Mikko Leskelä

Akselin & Elinan

häätäfarssi

ESITYKSET 13.6.–16.8.2019
Ruissalon Tapahtumatelakalla

Liput 32 / 27 €

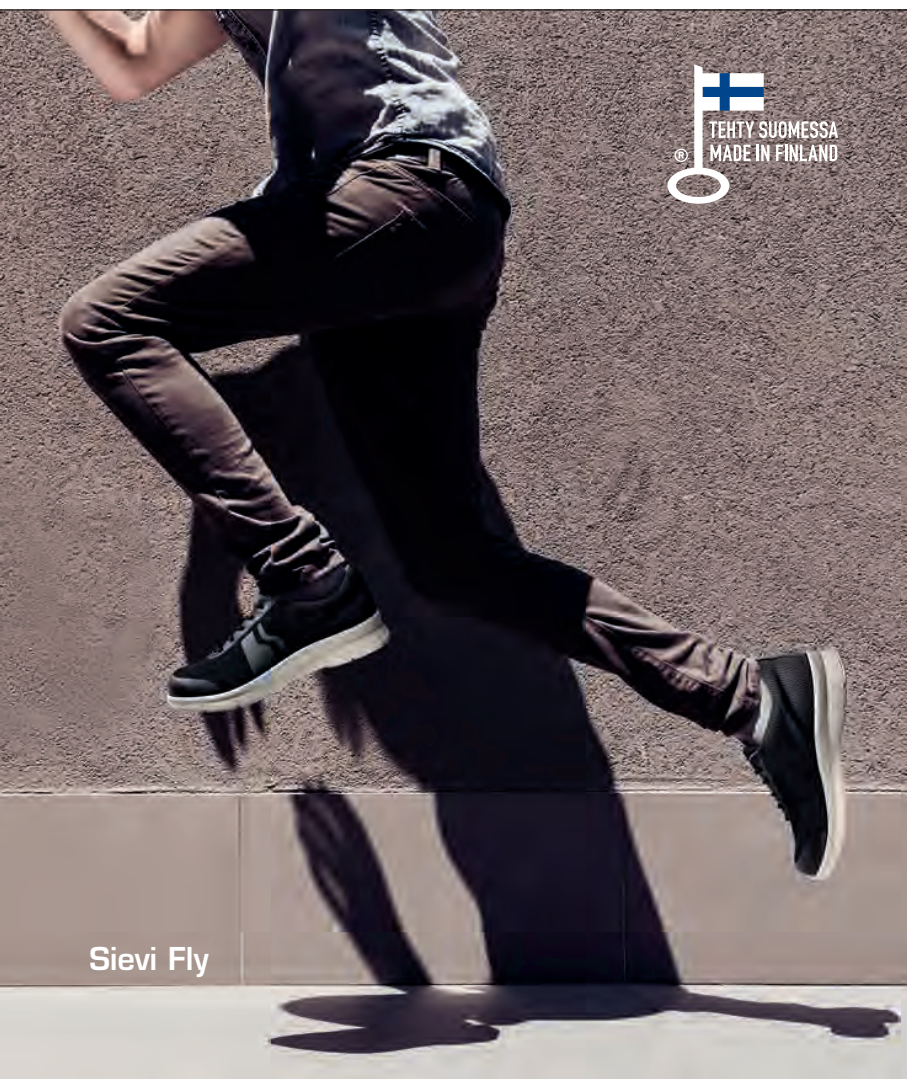

LINNATEATTERI

HEVOSKARINTIE 23 20100 TURKU
VARAUKSET JA TIEDUSTELUT 02 232 1215
TAI INFO@LINNATEATTERI.FI WWW.LINNATEATTERI.FI

ticketmaster®

0600 10 800
1,98€ / min. + pvm.

Sievi Fly

Sporttinen uutuus ammattilaisille

Lenkkarityylinen ja sporttinen ammattilaisjalkineuutuus hengittäväällä tekstiilipäällisellä. Pohjamateriaali on hyvin pitävä, joustava ja antaa erinomaisen iskunvaimennuksen. Koronjousto suojaa jalkoja ja tukielimiä rasitukselta. 3D-dry® -vuori ja Sievi Comfort-pohjallinen pitää jalkasi kuivina ja raikkaina koko päivän ajan. ESD-hyväksytty.

 Sievi
MOTIIVI 37

Mihin menet, nuori mies?

Pitääkö olla huolissaan huppupäisistä nuorukaisista, jotka vetelehtivät kotona, pelaavat yöt läpeensä pleikkaa ja hotkivat einespizzaa? Pitää.

teksti Ulla Puustinen kuvat Vesa Laitinen

Vaalean pusakan kätköistä kurkistavat nuoren miehen kasvot. Kädet ovat uhmakkaasti puuskassa tuolin selkänöjällä ja jaloissa on polvesta repeilleet mustat farkut. Ilme on sulkeutunut. Aika tyyppillinen nuori siis.

Helsinkiäinen **Semetey Miyzamov**, 20, muutti venäläisen äitinsä ja suomalaisen isäpuolensa kanssa Suomeen seitsemän vuotta sitten. Ensimmäiset suomen kielen sanat hän oppi peruskoulun valmistavalla luokalla. Sen jälkeen hän jatkoi seitsemännelle ja valmistui vuonna 2017.

Nykyään Miyzamov osaa ilmaista itseään myös suomeksi - tosin lähes kaikkia sanoja säestää kysyvä katse ja ujo hymy. Näin kohteliasta kaveria tapaa harvoin.

Miyzamov kertoo sopeutuneensa Suomeen hyvin. Peruskoulun keskiarvo vaihteli seitsemän ja kahdeksan välillä.

- Venäjällä kuri oli ankarampi ja vaatimukset kovemmat. Siellä en tykännyt koulusta, Suomessa enemmän.

Peruskoulun jälkeen hän pyrki kolmesti Pekka Halosen akatemiaan opiskelemaan kuvataidetta ja sai yhtä montaa kertaa pakit. Se masensi.

Kesäksi Miyzamov pääsi töihin leikkipuistoon mutta muuten aika kului kotona korealaista ja japanilaista poppia kuunnellen. Ja piirtäen, tanssien ja bilettäen.

Hätävarana hän haki ammattikoulun tekstiililinjalle, mutta keskeytti opinnot seuraavana keväänä.

- Ei kiinnostanut. Ei ollut yhtään minun juttu.

Samassa tilanteessa on moni peruskoulunsa päättävä nuori. Onnekkaimmat tietävät, mitä haluavat ja saavat unelmiensa opiskelupaikan. Toisilla oman polun löytäminen vie pitempään - ja jotkut uhkaavat syrjäytyä alle kaksikymppisinä.

Hyviä ja huonoja uutisia

Ensin hyvät uutiset: Syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien suomalaisnuorten määrä on tuoreimman OECD-tilaston mukaan vähentynyt.

Vielä vuonna 2015 työn, koulutuksen ja työharjoittelun ulkopuolella oli noin 15 prosenttia

20-24-vuotiaista nuorista, viime vuonna 12 prosenttia. Syrjäytymisriskissä olevien nuorten miesten määrä oli laskenut peräti viidellä prosenttiyksiköllä.

Myönteistä on myös se, että nuorten humalahuuinen juominen on laskussa. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) kouluterveyskyselyn mukaan 60 prosenttia peruskoulun kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisista on raittiita. ”Tosi humalaa” vähintään kerran kuussa juovien osuus laski 26 prosentista (2000) kymmeneen (2017).

Siihen hyvät uutiset loppuvatkin. Noin 60 000 kaikista 15-29-vuotiaista nuorista ja nuorista aikuisista ei opiskele tai ole työssä. Enemmistö heistä on miehiä.

Sohvan ja jääkaapin välissä

Poikien syrjäytymiskehitys käynnistyy usein lapsuudessa ja jatkuu läpi peruskoulun.

Vaikka valtaosa 15-vuotiaista arvioi oman elämänsä valoisaksi, luokitellaan 16 prosenttia peruskoulun päättävistä pojista heikkotasoisiksi lukijoiksi. Joka kahdeksas 15-vuotias poika on käytännössä lukutaidoton.

Nuorten mielenterveys- ja neurologisten sairauksien diagnoosit lisääntyivät puolella, kun verrattiin vuosina 1987 ja 1997 syntyneitä ikäluokkia. ADHD:n, masennuksen ja ahdistuneisuushäiriön takia erikoissairaanhoidon päätyneiden nuorten määrä nelinkertaistui.

- Suomalaisen terveys ja hyvinvointi ovat korkeammalla kuin koskaan. Sitten on pieni joukko, jolle kasautuu paljon ongelmia. He jäävät jo varhaisessa vaiheessa syrjässä olevalle uralle, ja siitä uhkaa tulla elämänmittainen ”missio”, toteaa THL:n pääjohtaja **Markku Tervahauta**.

Ääriesimerkki syrjään jäävistä ovat pojat, jotka seilaavat kotona vuosikausia sohvalla, jääkaapin ja tietokoneen välistä Bermudan kolmiota.

- Se ei ole yksilön oma toive mutta joidenkin nuorten ote opiskeluun ja työelämään on jäänyt kovin hauraaksi. Myöskään nykyiset palvelut eivät tunnu tavoittavan heitä, Tervahauta sanoo.

MITÄ TEHDÄ ELÄMÄLLÄ?

Sitä ihmettelee moni nuori, niin myös Semetey Miyzamov.

*Koulutuksen
leikkaukset eivät
ole helpottaneet
poikien tilannetta.*

SISÄINEN ÄÄNI. Kuvataide ja tanssi kiinnostavat Semetey Miyzamovia. Ehkä niistä löytyy myös tulevaisuuden ammatti.

Joka viides mies on 30-vuotiaana vailla peruskoulun jälkeistä tutkintoa.

Huonovointisuuden mittarit

Peruskoulun jälkeisen koulutuksen puuttuminen tai opintojen keskeyttäminen on yksi tärkeimmistä syrjäytymistä ennakoivista kriteereistä. Vain peruskoulun käyneiden työllisyysaste on 43 prosenttia - lähes 30 prosenttiyksikköä matalampi kuin työikäisten työllisyysaste keskimäärin (72 %).

Pelkän peruskoulun käyneiden työurat jäävät lyhyemmiksi kuin toisen asteen tutkinnon suorittaneiden. Ammattikoulun käyminen nostaa miesten työuran odotteen 32 vuoteen. Peruskouluun opintonsa lopettaneille miehille kertyy työvuosia vain 24.

Muita nuoren syrjäytymiskehityksen mittareita ovat masennus- ja muiden psyykenlääkkeiden käyttö, työttömyys, toimeentulotuen tarve ja alle kaksikymppisenä tehdyt rikokset.

Peruskoulun varaan jääminen lisää etenkin poikien rikollisuusriskiä, selviää Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) selvityksestä. Rimaa hipoen ammattikouluun päässeistä pojista kahdeksan prosenttia syyllistyy rikokseen seuraavan viiden vuoden aikana, riman alle jääneistä joka viides (20 %).

Loppuelämän ennuste: huono

JHL:läinen nuorisotyöntekijä ja luottamusmies **Sami Hyvönen**, 39, voisi olla yksi syrjäytyneistä, ellei hän olisi saanut apua ja tukea ratkaisevilla hetkillä elämässään.

- Olen yksinhuoltajan poika Malmilta. Peruskoulu meni jotenkuten, mutta kauppiksen jätin kesken. Ennuste loppuelämälle ei ollut hyvä, hän sanoo ja hymähtää.

Tälläkin hetkellä Hyvönen saattaisi maleksia kotona työmarkkinatuella tai heilua humalassa, ellei Helsingin NMKY:n ohjaaja olisi nähnyt nuorena mieheensä potentiaalia.

- Hän sanoi, että saattaisin olla hyvä nuorten kanssa ja antoi minulle mahdollisuuden vetää NMKY:n kerhoja.

Hyvönen tykkäsi työstä ja suoritti myöhemmin oppisopimuksella nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajan tutkinnon.

Toinen onnellinen sattuma on vuodelta 2000, jolloin hän aloitti työt Kulosaaren nuorisotalolla.

- Siellä oli duunissa samanhenkinen kaveri, jonka kanssa homma klikkasi ekasta tapaamisesta lähtien.

Hyvösen ammatillinen identiteetti sai vahvistusta ja vastakaikua. Siitä lähtien hän on työskennellyt nuorten parissa.

Ennen ehdot, nyt armovitonon

Miksi pojat tippuvat keltasta mutta tytöt porskutavat läpi peruskoulun ja toisen asteen? Syitä voi hakea naisten ja miesten aivojen eritahtisesta kehityksestä.

Ruotsalaisen tutkijan **Markus Heilgin** mukaan aivojen otsalohko vaikuttaa yksilön impulssikontrolliin ja kykyyn työskennellä pitkäjänteisesti. Se kehittyy pojilla keskimäärin myöhemmin kuin tytöillä, osalla pojista erityisen hitaasti.

Sami Hyvösen mielestä tutkija on oikeilla jäljillä.

- Kuutos- ja seiskaluokan väli on kriittinen.

Tytöistä tulee yläkoululaisia, mutta monet pojat jäävät leikkiautomoodiin. Jos siinä vaiheessa ei saa tukea ja ymmärrystä, polku syrjäytymiselle on pedattu, hän sanoo.

Kahdeksan viime vuoden aikana varhaiskasvatuksen ja koulutuksen leikkaukset, noin kaksi miljardia euroa, eivät ole helpottaneet poikien tilannetta. Erityisen ankaralle säästökuurille ovat joutuneet ammattikoulut, joiden rahoituksesta on hävinnyt viidennes. Opettajien määrä on vähentynyt 1600:lla, mikä on tarkoittanut lähiopetuksen määrän tuntuva laskua.

Peruskoulussa säästöt ovat näkyneet ryhmiäkokojen kasvuna ja pienryhmäopetuksen karsimisena. Eniten ovat kärsineet hitaammin kehittyvät pojat ja oppilaat, jotka eivät saa kotoa kannustusta opintoihin.

- Ennen kouluissa oli tasoryhmiä, ja oppilaalle annettiin ehdot tai hänet saatettiin jättää jopa luokalle. Nyt oppilaat puserretaan väkisin läpi peruskoulusta ilman tarvitsemaansa tukea, sanoo THL:n Markku Tervahauta.

Asialle on rumempikin nimi: armoviitonon. Tällöin oppivelvollisuus on suoritettu mutta jatkoopinnoissa ja myöhemmässä elämässä välttämätön luku-, kirjoitus- ja laskutaito on jäänyt vajaaksi.

Pojat erityiskohtelun piiriin

Nuorten syrjäytymiskiirteen pysäyttämiseksi on ehdotettu oppivelvollisuusiän nostoa kahdella vuodella ja toisen asteen opintojen maksuttomuutta. Hyviä mutta kalliita keinoja.

Myös lapsiperheiden tukeminen ja varhaiskasvatukseen panostaminen kannattaisivat, sillä syrjäytymisen ensitahdit lyödään lapsuudessa.

Markku Tervahauta kehittäisi erityisesti matalan kynnyksen nuorisopalveluja. Tällaisia ovat Ohjaimot, joissa nuoret saavat neuvontaa ja keskustelua apua, onpa kyse yksinäisyydestä, etuuskien hakeemisesta tai ammatinvalinnasta.

- Lisäksi palveluja voisi räätälöidä enemmän sukupuolen mukaan. Tytöt ovat perinteisesti valmiimpia hakemaan apua esimerkiksi mielenterveyden kysymyksiin, pojat pitäisi osata poimia positiivisen erityiskohtelun piiriin.

Nuorisopsykiatriassa tungosta

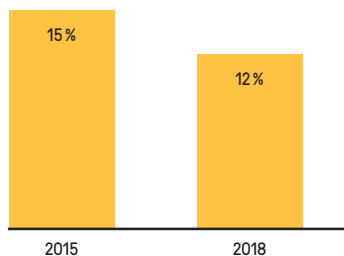
Sami Hyvönen on työskennellyt runsaan vuoden opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa Nuorisotyö raiteilla -hankkeessa Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Se tekee nuorisotyötä kauppa-keskuksissa, metro- ja juna-asemilla ja kadulla.

Hyvönen panostaisi ennen muuta nuorten mielenterveyspalveluihin.

- On posketonta, että nuorisopsykiatrian poliklinikalle on kuukausien jono. Nuori ei pääse edes arviointiin ennen kuin pitkän odottelun jälkeen.

Myös koulun ja kodin yhteispeliä, oppilashuoltoa ja opinto-ohjausta olisi varaa kehittää. Eniten Hyvänen kaippaa kuitenkin sitä, että nuorella olisi alle kymmenvuotiaasta lähtien joku,

NEET-NUORTEN OSUUS LASKUSSA

Työn, koulutuksen ja työharjoittelun ulkopuolella olevien nuorten (20-24-vuotiaat) osuus on laskussa. (Neet = not in education, employment or training.)

Lähde: Tilastokeskus, OECD

– *Pojat pitäisi poimia positiivisen erityiskohtelun piiriin.*

joka tarpeen tullen puuttuisi peliin.

- Hän seuraisi sivusta, miten nuorella menee.

Ohjaisi, jos alkaa mennä metsään.

Henkilön ammattinimikkeellä, asemalla tai työnantajalla ei ole väliä.

- Hän voi olla lapsuuden kerho-ohjaaja, koulukuraattori tai kunnan nuorisotyöntekijä - kuka tahansa vastuullinen aikuinen, jolla on aikaa nuorelle. Hyvä esimerkki on Icehearts-toiminta, joka perustuu 12 vuoden yhteiseen matkaan lapsuudesta aikuisuuden kynnykselle.

”Aikainen herätys ei haittaa”

Semetey Miyzamoville kävi lopulta hyvin. Hän sai paljon tukea Itäkeskuksen Spinnun nuoriso-ohjaajilta, ja on yhä nuorisotoimen tempauksissa mukana.

Myös entisen koulun, Porolahden yläasteen, ammatinvalinnanohjaaja auttoi, kun Miyzamov oli keskeyttänyt tekstiilialan opinnot.

- En tiennyt, mitä tekisin ja mihin pyrkisin, enkä osannut täyttää yhteishakukaavakkeita. Ilman opon apua en olisi tässä.

Nyt hän opiskelee Stadian ammattiopistossa sisustamista. Kolmevuotiset opinnot alkoivat viime syksynä, ja taiteellisesti lahjakas nuori mies on täynnä virtaa.

- Kello kuuden herätys ei haittaa.

Opintojen keskeyttäminen ei ole enää vaihtoehto.

Päinvastoin: Miyzamov suunnittelee jatkavansa opiskelua Stadian jälkeen.

- Lasten ja nuorten kuvataidetyöpajojen vetäminen ja opettaminen kiinnostavat. □

Täältä saat apua

ETSIVÄN NUORISOTYÖN palveluja ja nuorten työpajatoimintaa on saatavilla lähes kaikissa Suomen kunnissa. Ne tavoittavat vuosittain lähes 34 000 nuorta, jotka etsivät suuntaa elämälleen. www.tpy.fi/etsivan-nuorisotyon-osaamiskeskus

OHJAAMOT tarjoavat opinto-ohjausta, asumisneuvontaa, apua työllistymiseen sekä Kelan, sosiaalitoimen ja nuorisotoimen palveluja alle 30-vuotiaille. Palvelut ovat maksuttomia. Ohjaamo löytyy 60 paikkakunnalta. ohjaamot.fi

VAMOKSESSA jokainen nuori saa oman työntekijän, joka auttaa tulevaisuuden suunnittelussa sekä asumiseen, opintoihin, toimeentuloon, mielenterveyteen ja arjessa pärjäämiseen liittyvissä huolissa. Toimintaa on kahdeksalla paikkakunnalla: Helsingissä, Espoossa, Lahdessa, Turussa, Kuopiossa, Oulussa, Rovaniemellä ja Vantaalla. www.hdl.fi/vamos

POIKIEN PUHELIN on Väestöliiton tarjoama auttava puhelin- ja verkkopalvelu alle 20-vuotiaille pojille ja nuorille miehille. Puheluihin vastaa aikuinen, ammatillisesti poikien maailmaan perehtynyt mies. Apua saa kaikissa elämään liittyvissä pulmissa. Puhelu on soittajalle maksuton, voi soittaa myös nimettömänä. Viime vuonna vastattiin yli 14 500 puheluu. Puh. 0800 94884, arkisin klo 13–18.

Ehdolla Euroopan parlamenttiin

JAANA YLITALO

Neuvottelijasi Euroopassa

Hyvä JHL:n jäsen!

Haluan, että työelämän asiat otetaan vakavasti Euroopassa. EU:ssa on huolehdittava ihmisten perusoikeuksista: Oikeudesta toimeentuloon, työhön ja turvallisuuteen.

Jokaisella eurooppalaisella tulee olla oikeus laadukkaisiin julkisiin palveluihin. PAMin edunvalvontajohtajana tiedän, kuinka eurooppalainen päätöksenteko vaikuttaa suomalaisen palvelualojen työntekijän arkeen, Sinun arkeesi.

Haluan olla rakentamassa Euroopalle sosiaalisesti oikeudenmukaisempaa, tasa-arvoisempaa ja vastuullisempaa tulevaisuuden suuntaa. Siksi olen asettunut ehdolle europarlamentti-vaaleissa.

Tarvitsen tukeasi. Tule mukaan vaalityöhöni. Äänestä vaaleissa.

www.jaanaylitalo.fi

SDP

Eurovaalit 26.5. (Ennakkoäänestys 15. - 21.5.)

Kodin
PELLERVO

kodinpellervo.fi

Uusia tarinoita ja tuoreita ideoita joka kuukausi!

Kodin Pellervo on lehti sinulle, joka nautit arjen askareista, käsitöistä ja ruoanlaitosta sekä luonnosta ja puutarhasta. Joka numerossa on asiaa myös hyvästä olost ja terveydestä. Tilajana saat tuhdin lukupaketin ja tuoreita ideoita kerran kuussa suoraan kotiisi.

Tilaa

kodinpellervo.fi tai puh. **020 413 2636**

Pellervo-Media Oy
maksaa
postimaksun

PELLERVO-MEDIA OY
Tunnus 5021310
00003 VASTAUSLÄHETYS

Tilaa Kodin Pellervon

42 €/6 kk/5 nroa
(kestotilauksen 1. jakso, sis. kesän kaksoisnumeron) ja saan tilaajalahjaksi Finlaysonin Leinikki-liinan (140 x 250 cm), arvo 43,95 €.

Kun tilaan viikon kuluessa, saan lisätuna Kodin Pellervon toukokuun numeron. 5+1 lehteä (norm. 52,10 €) nyt **42 €**

* Lisäedun saat vain tilatessasi tällä kupongilla 3.5.2019 mennessä, muutoin tarjous on voimassa 31.5.2019 saakka. Tarjous on uusille tilaajille (tilaus on uusi kun edellinen tilaus on päättynyt vähintään 3 kk aikaisemmin).

Tilaa/Maksaja

Sukunimi _____

Etunimi _____

Lähiosoite _____

Postinumero ja postitoimipaikka _____

Tilaajalahja toimitetaan tilauksen maksajalle maksun suorittamisen jälkeen. Tilaus on kesto-tilaus, joka jatkuu 6 kk:n jaksoissa normaalihintaan (nyt 40,95 e). Ensimmäisen tilausjakson maksettua voin koska tahansa muuttaa tilauksen määräaikaiseksi tai lopettaa sen.

Motivi 2019

Lumoudu sinäkin Lappiin ja lähde Livohkaan!

Majoitus-, ravintola- ja ohjelmapalvelut

Varaa lomasi nyt! Hinnat ja varausohjeet:
jhl.fi/livohka tai soita numeroon 010 7703 720.

Lomakeskus Livohka sijaitsee Posiolla,
kalaisan ja kirkasvetisen Livojärven rannalla.

Ja jos haluat vielä laajentaa reiviäsi,
voit tehdä käteviä päiväretkiä. 70 km:n säteellä
Livohkasta tavoitat muun muassa Korouoman
retkikanjonin, Riisitunturin kansallispuiston, Pentikin
tehtaanmyymälän, sekä Kuusamon käyntikohteet.

Motiv

HUR BLEV DU VÄGHYVELSFÖRARE?

Jag har kört olika maskiner ungefär ända sedan jag började gå. Jag fick det här jobbet 2016. Jag har tidigare varit privatföretagare, och jobbat utomlands och i Finland.

HUR KLARADE NI AV VINTERN?

Med flaggan i topp, i alla fall har vi fått beröm på de sociala medierna. Väghyveln börjar med långtradarrutten vid tretiden om det har snöat. Då är den klar till klockan sju när de börjar lossa fartygen.

HUR BLEV DU FACKLIGT ENGAGERAD?

Jag blev tillfrågad av en styrelsemedlem när jag började på staden. Jag är viceförtroendeman för de timavlönade.

Körens klang gör mig glad

text Hellevi Raita foto Linda Baarman

DET VAR MIN KUSIN som övertalade mig att gå med i Hangö Manskör 2003. Då hade jag haft en paus på mer än 20 år från musiken. När jag var ung spelade jag trummor och sjöng i rockbandet Boogieband. Vi spelade coverlåtar av bland annat Beatles och Eagles. Sedan flyttade gänget bort för att studera och splittrades. Oj, om man kunde få det tillbaka!

Det är roligt att sjunga! Ibland går jag till övningen med långa steg och tänker att jag skulle ha kunnat stanna hemma, men jag är alltid på gott humör när jag kommer hem. Det bästa med körsång är gemenskapen, och sjungandet. Jag tycker kanske inte alltid om det vi sjunger, men när jag hör att hela kören klingar bra är det en njutning.

I manskören sjunger jag första tenor. Nu är vi fyra första tenorer, men en lång tid var vi bara tre och då var det ganska känsligt om någon var borta. Nu är vi mellan 20 och 25 när manskören uppträder. För några år sedan var vi runt 40. En del har slutat när de blivit gamla.

Vi övar en gång i veckan. I början av april hade vi en samkonsert med damkören Girls n' Qvinnis från Raseborg. I höst väntar vi besök av Uppsala Manskör.

FÖR NÅGRA ÅR SEDAN gick jag med i South Point Gospel, församlingens gospelkör. Det är en blandkör och där är vi fler, 35–40. Gospelsångerna är lite annorlunda än manskörsångerna. Det är mer svängigt, pianot är med hela tiden och det är fler stämmor. Vi har en konsert den 27.4, och vi sjunger i kyrkan vid gudstjänster, nästa gång på påsken.

I höstas och i vår har jag varit med på Medborgarinstitutets sångklinik. Vi är fem på den kursen. Vi får lära oss sångteknik och stämmor. Tänk om man vore 20 år yngre och hade samma intresse för att sjunga! Då skulle jag kunna utvecklas mycket. Jag kan hålla den här nivån, men jag blir inte så mycket bättre.

Det är lättare att sjunga med gospelkören. Då vi är så några i manskören måste vi sjunga absolut rätt. Gospel är lite lättare, men för mig är Hangö Manskör number one. □

KURT BÖCKERMAN
Född 1959.

HEMORT
Hangö.

JOBB
Väghyvelsförare på
Hangö stad.

FAMILJ
Hustru, varderas
tre vuxna barn,
katten Kajsa.

HOBBYER
Körsång, teater.

Reilusti kahvittelemaan 9.5.

Eiköhän maailman kovimpana kahvijuojakansana napata haltuumme ennätys: maailman suurin Reilun kaupan kahvitauko!

Näin osallistut haasteeseen: Mene osoitteeseen reilukauppa.fi/meista/kampanjat/reilu-kahvitauko.

1. Ilmoittaudu mukaan! Saat lisätietoja sähköpostiisi.
2. Kutsu työkaverit, ystävät, koulukaverit, harrastusporukka kahvittelemaan.
3. Juokaa Reilun kaupan kahvia 9.5.
4. Raportoi kahvitaukopäivänä kello 20 mennessä, kuinka monta kahvittelijaa järjestämäsi Reilun kaupan kahvitaukoon osallistui.

Reilun kaupan kahvitaukoa varten on tehty markkinointimateriaalia, esimerkiksi ilmoitus ja esite, jota voit jakaa.

Tilaa materiaali 29.4. mennessä: reilukauppa.fi/tilaa-materiaalia

Tällä hetkellä maailmanennätys on ruotsalaisten hallussa. Viime vuonna Ruotsissa järjestettyyn Reilun kaupan kahvitaukoon osallistui 350 000 ihmistä.

Tänä vuonna meillä on tähtäimenä päihittää rakas naapurimme.

JHL:n sähköiset jäsenpalvelut uudistuvat!

Liiton jäsentietojärjestelmä uudistuu loppukevään 2019 aikana.

Jäsenille avautuu uusi palvelukokonaisuus omaJHL ja samalla myös kurssi-ilmoittautuminen helpottuu.

Jäsenpalvelu 24h poistuu uudistuksen myötä käytöstä.

HUOM! Järjestelmien uudistamisen vuoksi jäsenyys- ja yhdistyspalveluihin tulee 1-2 viikon **käyttökato**. Tästä tiedotetaan tarkemmin JHL:n sähköisissä kanavissa ja uutiskirje Pointissa.

Uusi jäsenpalvelu

oma
JHL

Eduskuntaan 20 JHL:läistä

UUDEN EDUSKUNNAN 200 kansanedustajasta ainakin 20 on JHL:n jäseniä. Lisäksi ainakin neljä JHL:läistä ylsi varapaikalle.

Lehden painoon mennessä vahvistamattomien tietojen mukaan valituiksi tulivat seuraavat JHL:ään kuuluvat ehdokkaat:

Helsinki: **Eveliina Heinäluoma** (sd.), **Mai Kivelä** (vas.)

Uusimaa: **Antti Kaikkonen** (kesk.), **Pia Lohikoski** (vas.), **Jussi Saramo** (vas.)
Varsinais-Suomi: **Li Andersson** (vas.),

Katja Taimela (sd.)

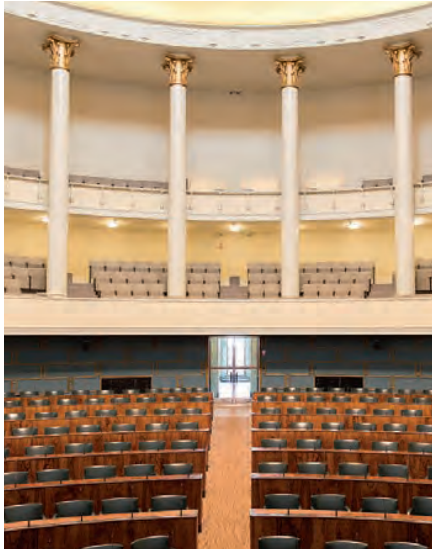
Satakunta: **Krista Kiuru** (sd.), **Kristiina Salonen** (sd.)

Häme: **Tarja Filatov** (sd.), **Mika Kari** (sd.), **Johannes Koskinen** (sd.) ja **Aino-Kaisa Pekonen** (vas.)

Pirkanmaa: **Marko Asell** (sd.), **Veijo Niemi** (ps.), **Pia Viitanen** (sd.)

Kaakkois-Suomi: **Anneli Kiljunen** (sd.), **Sirpa Paatero** (sd.)

Vaasa: Ei JHL:läisiä.
Keski-Suomi: Ei JHL:läisiä.

Oulu: **Tytti Tuppurainen** (sd.)
Lappi: **Johanna Ojala-Niemelä** (sd.)
Varasijalla ovat **Tiina Heikkinen** (sd.)
Oulusta, **Hanna Laine** (sd.) Pirkanmaalta, **Satu Taavitsainen** (sd.) Kaakkois-Suomesta ja **Pilvi Torsti** (sd) Helsingistä.

KAIKKIAAN eduskuntaan oli ehdolla runsaat **100 JHL:N JÄSENTÄ.**

ÄÄNESTYSPROSENTTI näissä vaaleissa oli 72..
JHL kiittää kaikki äänestäjiä.

*Uudelle eduskunnalle terkut:
Pitäkäypä julkisten palvelujen
lippua korkealla!*

Valkeakoski kutsuu

Työväen Musiikki-tapahtuma järjestetään 25.–28.7. Valkeakoskella. Tarjolla on muun muassa poppia, rokkia, räppiä, työväenlauluja ja maailmanmusiikkia. Lavalla nähdään muun muassa Tuure Kilpeläinen, Ismo Alanko, Pyhimys, Ellinoora ja Atomirota.
www.valmu.com

JHL Kirjastopäivillä

Suomen suurin kirjastoalan tapahtuma, Valtakunnalliset Kirjastopäivät, järjestetään 5.–7.6. Paikkana on Helsingin Kulttuuritalo ja teemoina: Ihminen ja kirjasto, Ihminen ja kone sekä Tulevaisuuden työ ja työntekijä.
kirjastopaivat2019.fi

TTESsiläiset huom!

Valtakunnallisten Teknisten alojen tuntipalkkaisten neuvottelupäivät 7.–8.9. Helsingissä. SAK:n tervehdyksen tuo puheenjohtaja Jarkko Eloranta, tarkempi ohjelma varmistuu myöhemmin.
Ilmoittautumiset 26.4. mennessä:
jhltuntites@gmail.com

KYSY IHMEESSÄ

Paljonko varhennus leikkaa eläkettä?

AION JÄÄDÄ osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle täytettyäni 61 vuotta. Paljonko saan, jos nostan puolet kertyneestä eläkkeestä? Alin eläkeikäni on 64 vuotta.

VASTAUS: Vuodesta 2017 lähtien 61 vuotta täyttäneet ovat voineet jäädä osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle (OVE). Uusi eläkelaji korvasi entisen osa-aikaeläkkeen, johon liittyi joukko ansainta- ja työaika rajoituksia. OVE:ssa vastaavia rajoituksia ei ole.

Varhennettuna voi nostaa joko 25 tai 50 prosenttia kertyneestä eläkkeestä. Varhennettun eläkkeen rinnalla voi jatkaa joko koko- tai osa-aikaisesti työssä tai lopettaa kokonaan työnteon.

Eläkkeen nostaminen varhennetusti tarkoittaa sitä, että maksuun otettua eläkettä leikataan 0,4 prosenttia jokaista varhennettua kuukautta kohden.

Esimerkki: Oletetaan, että sinulle on kertynyt 61 vuotta täytettyäsi eläkettä 1 200 euroa kuukaudessa.

Oletetaan edelleen, että otat maksuun puolet kertyneestä eläkkeestä, siis 600 e/kk ja nostat sitä kolme vuotta, yhteensä 36 kuukautta, kunnes saavutat varsinaisen eläkeiän.

Niinpä eläkettäsi leikataan 36 kuukauden ajalta (0,4x36 kk) yhteensä 14,4 prosenttia, eli 86,40 euroa joka kuukausi. Näin ollen varhennetusta eläkkeestä tulee kuukausittain maksuun 513,60 e (600 e - 86,40 e = 513,60 euroa).

Varhennusvähennyksen vaikutus on pysyvä. Loppueläkkeestäsi, joka tulee maksuun saavutettua varsinaisen eläkeiän, tehdään sama 14,4 prosentin vähennys kuukausittain.

Kysy ihmeessä

Lähetä kysymyksesi Motiivi-lehdelle osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi.

Ordval avgör i olycksfallsanmälan

Beskriv arbetsolyckan så konkret som möjligt: stötte sig, föll, slog sig. Skriv inte att det gjorde ont eller att personen kände smärta.

text Hellevi Raita foto Kati Ahonen

En anställd kliver ner för en stege och slår foten hårt i golvet. Hans närmaste chef ger honom order om att gå till den närliggande privata läkarstationen och visa upp foten. Lyckligtvis är inget brutet, det var bara smällen som gjorde ont.

Så långt har allt gått rätt till. När man skadar sig på jobbet ska man uppsöka läkare genast även om det inte verkar allvarligt. En del skador upptäcks senare och då är det viktigt att ha dokumentation.

- Om en skada upptäcks senare, kan försäkringsbolaget säga att det här borde ha skötts tidigare, säger regionombudet **Santeri Halttunen** på JHL:s regionkontor för södra Finland.

I första hand går man till företagshälsovården, men om den inte är tillgänglig då går man till vilken läkarstation som helst. Eftersom det är frågan om en arbetsolycka är det arbetsgivaren som ska stå för kostnaden, enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Om man har arbetsgivarens försäkringsintyg med sig kan räkningen skickas direkt till försäkringsbolaget.

Beskriv händelse, inte känsla

Sedan går det snett. Arbetsgivaren gör en olycksfallsanmälan till sitt försäkringsbolag som vägrar ersätta läkarbesöket. Orsaken är arbetsgivarens beskrivning av det skeddade. Arbetsgivaren skriver så här: "Den anställda steg ner från en stege och kände smärta i benet." Arbetsgivaren betalar inte räkningen på 90 euro då försäkringsbolaget nekar till ersättning. Istället skickas räkningen till den anställda, som betalar eftersom hen inte vill ha kravbrev. Efter påtryckning från JHL får den anställda sina pengar av arbetsgivaren.

- Arbetsgivaren måste ersätta läkarkostnaden även om försäkringsbolaget nekar ersättning, påpekar Halttunen.

Fallet visar hur viktigt det är att olyckan och skadan beskrivs på rätt sätt i läkarintyg och i olycksfallsanmälan. Beskrivningarna ska inte innehålla känslor utan fakta, säger Halttunen. Gemensamt för många fall där försäkringsbolagen nekar ersättning är att man skrivit att personen känt smärta i stället för att hen slagit sig. I det här fallet var det

frågan om en liten summa för arbetsgivaren, men en summa som den anställda gärna ville ha ersatt. Riktigt sorgligt blir det när försäkringsbolagen nekar ersättning för långa sjukskrivningar för att anmälningar eller läkarintyg varit slarvigt skrivna.

- Försäkringsbolagets läkare träffar aldrig patienten utan avgör ärendet utgående från den dokumentation som finns. Därför är det viktigt att anmälningarna och läkarintygen är tillräckligt utförliga och konkreta. Arbetstagaren måste vara uppmärksam, säger Halttunen.

Det är viktigt att den som råkar ut för en arbetsolycka ser till att arbetsgivaren får alla uppgifter om olyckan och skadorna. Det är bra att ta bilder av situationen, olycksplatsen och skadorna. Man bör se till att arbetsgivaren gör olycksfallsanmälan.

Lön kan återkrävas

Om en anställd, som omfattas av AKTA, är sjukskriven med anledning av en vanlig sjukdom, har hen rätt till ordinarie lön i 60 dagar. Därefter får den sjukskrivna två tredjedelar av sin ordinarie lön i 120 dagar och enligt prövning kan två tredjedelar av den ordinarie lönen betalas i ytterligare 185 dagar. När lönebetalningen upphör får den sjukskrivna söka sjukdagpenning av FPA.

Om sjukskrivningen orsakats av en arbetsolycka eller en arbetsrelaterad sjukdom, får den anställda ordinarie lön i 120 dagar. Därefter kan hen få två tredjedelar av sin ordinarie lön i 120 kalenderdagar och dessutom enligt prövning två tredjedelar av den ordinarie lönen i 125 kalenderdagar. Men här beror lönebetalningen på om arbetsgivaren får ersättning av försäkringsbolaget.

Arbetsgivaren betalar i allmänhet ut lönen innan försäkringsbolaget fattat beslut om ersättning. Om försäkringsbolaget inte ersätter arbetsgivaren eller inte betalar full ersättning, bestäms lönen på samma sätt som vid vanliga sjukskrivningar. Om arbetstagaren inte har rätt till sjuklön, eller om den utbetalda lönen är större än sjuklönen, är den anställda skyldig att betala tillbaka förskottet eller den del som överstiger sjuklönen.

Klagomål om försäkringsbolagets beslut behandlas av Besvärsnämnden för olycksfalls-

– När en arbetsolycka sker är det mycket som gått fel redan tidigare.

ARBETSTAGARE bör följa de säkerhetsanvisningar och använda den skyddsutrustning arbetsgivaren ger. Bilden har ingen koppling till fallet i artikeln.

ärenden. Under åren 2007-2018 ändrade nämnden på 10-15 procent av de beslut klagomålen gällde.

Anmäl tillbud

När en arbetsolycka sker är det mycket som blivit fel redan tidigare, säger Halttunen. Därför är det viktigt att också anmäla tillbud, det vill säga situationer där något farligt skulle ha kunnat hända. Varje anställd bör informeras om arbets säkerhetsföreskrifterna och om hur anmälningar om tillbud och olyckor görs på arbetsplatsen. Anmälningar om tillbud behandlas av arbetsplatsens arbetarskyddskommitté, som gör en riskbedömning och vidtar åtgärder för att avlägsna risken.

Alla anställda ska vara uppmärksamma på faromoment och anmäla dem. Om man till exempel har hotfulla elever eller kunder, ser en hal, osandad gård eller upptäcker brister i maskiner eller utrustning ska man göra en anmälan.

Arbetsgivare kan ganska enkelt bli dömda om det sker en arbetsolycka, säger Halttunen. Men anställda kan också ställas till svars om de låter bli att anmäla en farlig situation de sett och det senare sker en olycka.

- Gör en anmälan om du ser något farligt så är ansvaret inte längre ditt juridiskt sett.

Man bör följa de säkerhetsanvisningar och använda den skyddsutrustning arbetsgivaren ger.

- Om du inte använder de öronproppar du får är det onödigt att klaga på tinnitus senare. □

FLER OLYCKOR

127 991

ARBETSOLYCKOR

råkade löntagarna ut för 2017, 5 procent mer än 2016. Av dem skedde 24 550 på vägen till eller från arbetsplatsen, ökningen var 14 procent.

17

PERSONER DÖD

i arbetsolyckor 2017. År 2016 dog 24 arbetstagare i arbetsolyckor och året innan 27, enligt Arbetarskyddscentralen.

Vinkki hallitukselle: onnellisuusohjelma

Hyvä mieli on paras lahja, jonka voit antaa itsellesi, läheisillesi ja yhteiskunnalle. Tunteet ovat kuin hajuvesi, ne tarttuvat, tahdoit tai et. Luemme toistemme tunteita ilmeistä ja eleistä salamannopeasti. Erityisesti negatiiviset tunteet ovat ketteriä siirtymään ihmisestä toiseen. Näin totesi onnellisuustutkija Emma Seppälä vieraillessaan Suomessa maaliskuussa.

YK:n raportti kertoo Suomen jo toistamiseen olevan maailman onnellisin kansa. Silti joka päivä jää miltei kymmenen ihmistä työkyvyttömyyseläkkeelle masennuksen takia, kertovat Eläketurvakeskuksen tilastot. Masennuksen takia ennenaikaisesti työstä pois jäävien määrä on kasvanut rajusti. Kaksi kolmasosaa on naisia. Tämä ei ole vain taloudellinen, vaan henkinen katastrofi.

Mitä voisimme tehdä masennukselle valtiona, työpaikkoina ja itseksemme?

Onnea on kahta lajia. Lyhytkestoinen ilo syntyy ulkoisista asioista kuten rahasta tai tittleleistä. Muiden tukeminen ja auttaminen ovat kuitenkin suurimpia onnen tuojia, myös työpaikalla.

Työyhteisö on erityisen tärkeä hyvinvoinnin lähde. Sen ulkopuolelle jätetty tuntee sosiaalista kipua. Siksi tarvitsemme empatiaa. Epäitsekäs tarjoaa apuaan. Yhteisöllisyys vähentää masennusta ja kykyä vastaanottaa apua. Siihen vaikuttaa niin esimiehen kuin työntekijöidenkin käyttäytyminen. Keskustelkaa, mikä lisäisi yhteishenkeä. Tervehdimmekö, kiitämmekö ja olemmeko kiinnostuneita toistemme kuulumisista?

Entä itse työ? Vaikuttamisen mahdollisuudet ovat huolestuttavasti vähentyneet työpaikoilla niin SAK:n kuin julkisten alojen työolobarometrien mukaan. Kiire on kasvanut ja epäasiallinen kohtelu on yleistä. Loputtomat muutokset synnyttävät epävarmuutta.

Kehittämisen perusta on kuitenkin mainio: lähes jokainen pitää työtään tärkeänä. Neljä viidestä kokee työssään iloa ja innostusta. Yhtä moni arvioi työkykynsä hyväksi tai erinomaiseksi. Miettikää, miten voisitte tuunata työtä, jotta jaksaisitte sitä paremmin sekä kokisitte vaikuttavanne työn tavoitteisiin, tekemisen tapoihin ja määrään.

Rohkene katsoa myös peiliin! Jokaisella on sisäiset hiojajansa, jotka panevat kurkottamaan kuuta ja stressaantumaan. Pitääkö sinun olla täydellinen joka päivä, niin perheenäitinä tai -isänä kuin työyhteisön jäsenenä? Elämään kuuluu keskeneräisyys.

Mediassa on ehdotettu uudelle hallitukselle työhyvinvointiohjelman tekemistä. Panen paremmaksi: tehköön uusi hallitus onnellisuusohjelman, jonka tavoitteena on hyvinvoinnin edistäminen niin työpaikoilla kuin kansalaisillakin. Ohjelman laatimisen ja toteuttamisen avuksi perustettakoon onnellisuusneuvosto tieteen eri alojen asiantuntijoista. Tarjoudun mukaan. □

Marja-Liisa Manka on työhyvinvoinnin asiantuntija. Hän on työskennellyt Tampereen yliopiston työhyvinvoinnin professorina ja kirjoittanut tietokirjoja.

KUVA Merja Ojala

Pitääkö sinun olla täydellinen joka päivä?

Jäsenenä henkivakuutus

MAKSAA VAIN UIMAREISSUN KUUSSA

Tee pieni päätös, jolla voi olla valtava merkitys. Henkivakuutus auttaa säilyttämään perheesi nykyisen elintason, jos toinen jää yksin pitämään huolta kaikesta. Järjestöjäsenenä saat Ifistä vakuutuksen jo muutamalla eurolla kuussa. Aloita katsomalla oma hintasi nyt heti.

henkivakuutuskuuntoon.fi

*Suomen edullisimman henkivakuutuksen (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEn hintavertailu 09/2016) järjestöjäsenille myöntää Suomen vanhin henkivakuutusyhtiö, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva.

*Tutkitusti
SUOMEN
EDULLISIN**

TREDUUN

on jatkuva haku

LIIKETOIMINNAN KOULUTUKSET

Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto

- Koulutukset alkavat 11.9.2019 ja 5.11.2019.
- Hae viimeistään 29.8.2019 ja 23.10.2019.

Liiketoiminnan ammattitutkinto (finanssipalveluiden, liiketoiminnan palveluiden, myynnin ja markkinointiviestinnän sekä taloushallinnon osaamisalat)

- Koulutus alkaa 9.10.2019.
- Hae viimeistään 25.9.2019.

Liiketoiminnan erikoisammattitutkinto (henkilöstöhallinnon ja taloushallinnon osaamisalat)

- Koulutus alkaa 5.11.2019.
- Hae viimeistään 23.10.2019.

Lähiesiäntutkinto

- Koulutukset alkavat 18.9.2019 ja 5.11.2019.
- Hae viimeistään 30.8.2019 ja 23.10.2019.

Yrittäjän ammattitutkinto

- Koulutus alkaa 9.10.2019.
- Hae viimeistään 25.9.2019.

MAA- JA METSÄTALOUSALAT

Puutarha-alan perustutkinto/Viherrakentamisen osaamisala

- Koulutus alkaa 15.8.2019.
- Hae viimeistään 31.7.2019.

Metsäalan perustutkinto, metsäkoneasentaja

- Koulutus alkaa 7.8.2019.
- Hae viimeistään 1.8.2019.

Metsäalan perustutkinto, metsäkoneenkuljettaja

- Koulutus alkaa 7.8.2019.
- Hae viimeistään 10.6.2019.

Metsäalan perustutkinto, metsänomistajakoulutus

- Koulutus alkaa 7.1.2020.
- Hae viimeistään 25.11.2019.

Luonto- ja ympäristöalan perustutkinto, luonto- ja ympäristöneuvoja

- Koulutus alkaa 8.8.2019.
- Hae viimeistään 10.6.2019.

PALVELUALOJEN KOULUTUKSET

Erytisruokavaliopalvelujen erikoisammattitutkinto

- Koulutus alkaa alkuvuodesta 2020.

Majoitus- ja ravitsemisalalan esisiäntutkinto

- Koulutus alkaa alkuvuodesta 2020.

Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinto, toimitilahuoltaja ja laitoshuoltaja

- Koulutukset alkavat 13.8.2019 ja 24.9.2019.
- Hae viimeistään 23.5.2019.

Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinto, kodinhuoltaja ja toimitilahuoltaja

- Koulutus alkaa 7.8.2019.
- Hae viimeistään 23.5.2019.

Ravintola- ja cateringalan perustutkinto, tarjoilija

- Koulutus alkaa 1.8.2019.
- Hae viimeistään 5.5.2019.

Ravintola- ja cateringalan perustutkinto, kokki

- Koulutus alkaa 7.8.2019.
- Hae viimeistään 26.5.2019.

TEKNIKAN ALAN KOULUTUKSET

Kivialan ammattitutkinto

- Koulutus alkaa marraskuussa 2019.
- Hae viimeistään 30.9.2019.

Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinto

- Koulutus alkaa 7.8.2019.
- Hae viimeistään 9.6.2019.

Pintakäsittelyalan perustutkinto, maalari

- Koulutus alkaa 2.9.2019.
- Hae viimeistään 2.6.2019.

Prosessiteollisuuden perustutkinto, prosessinhoitaja

- Koulutus alkaa 7.8.2019.
- Hae viimeistään 26.4.2019.

Puuteollisuuden perustutkinto, puuseppä

- Koulutus alkaa 7.8.2019.
- Hae viimeistään 2.6.2019.

Teknisen suunnittelun perustutkinto, suunnitteluassistentti

- Koulutus alkaa 12.8.2019.
- Hae viimeistään 2.6.2019.

TERVEYS- JA HYVINVOINTIALAT

Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinto

- Koulutus alkaa 9.9.2019.
- Hae viimeistään 30.4.2019.

Kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinto

- Koulutus alkaa 8.8.2019.
- Hae viimeistään 30.4.2019.

Mielenterveys- ja päihdetyön erikoisammattitutkinto

- Koulutus alkaa 19.9.2019.
- Hae viimeistään 30.4.2019.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja

- Koulutus alkaa 14.8.2019 ja 19.9.2019.
- Hae viimeistään 2.5.2019.

Vanhustyön erikoisammattitutkinto

- Koulutus alkaa 28.8.2019.
- Hae viimeistään 12.8.2019.

Varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuuden antavat opinnot

- Koulutus alkaa 17.8.2019.
- Hae viimeistään 30.4.2019.

Välinehuoltoalan perustutkinto

- Koulutus alkaa 19.9.2019.
- Hae viimeistään 2.5.2019.

Katso koko koulutustarjonta www.tredu.fi

Koulutukset myös oppisopimuksella
www.tredu.fi/oppisopimuskoulutus

tredu
TAMPEREEN SEUDUN AMMATTOPISTO